

Jacek Dukaj - Katedrála

Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého. Amen. Izmiraidy na dosah ruky, sedmdesát dní od perilévia, bouře za sto dvanáct hodin. „Rozmarýn“ už téměř srovnal rychlost s jejich rychlostí, už je vidět Katedrála, mám ji nad hlavou, v reálném čase. *Zavírám* a otevírám oči, padá na mě jako dravec, má štíhlé hrdlo, do šíře roztažená křídla věží, špičaté drápy, skelet trupu.

Polkl jsem dvojitou dávku stopu, hlava mi v beztíži třeští. Pokusil jsem se číst Fereta, ale po několika větách jsem ztratil souvislost. Zdvořilé řeči s Mirtonem. Tohle je charter a letím s ním jenom já a doktor Wasojfemgus, který je prakticky pořád v bezvědomí; letím tedy sám. Rozmlouvám s „Rozmarýnem“, toulám se jeho nitrem, umělý den, umělá noc. Má velice zajímavý interface. Občas při cvičení v posilovně, omámen hormony, málem zapomínám, že je to pouhý program. Má své priority. Dozírám, abych se necítil osamělý a rozmlouvá se mnou o věcech, o kterých si myslí, že mě zajímají.

„Domníváte se tedy, otče, že nebyl svatý a nejednalo se o zázrak?“ ptá se znenadání.

„Nemám na to názor,“ odpovídám.

„Určitě máte,“ směje se „Rozmarýn“.

„Co si myslíš ty?“ odrážím míček.

„Rozmarýn“ chvilkou mlčení naznačuje, že přemýšlí.

„Myslím,“ začíná, „že pokud byl v té chvíli nepřičetný, jednalo se o milost šílenství. Kdyby Bůh zamýšlel zasáhnout přímo, Izmir by nebyl nejhorší záminkou.“

„Takže věříš?“

„V Boha? Jestli věřím? Spíš... tuším,“ odpovídá „Rozmarýn“.

Kdoví, třeba se Turing ani v tomto případě nemýlil.

Ověřuji aktuální data setkání planetoid s Madeleine. Zatím nic určitého. Na počítačích lukách Astronomického centra v Lizonne živokryst těchto rovnic zabral skoro hektar a přesto není výsledek stoprocentně jistý. V nejhorším případě mám měsíc času. Opravdu církev může přesunout tak velkou planetoidu? A dokáže fantasmagorický Hoanův stroj vůbec takový přesun?

Jsem tu. První den na Izmiraidách. Navštívil jsem hrob, hovořil s knězem Mirtonem. Bouře se mezitím vyřádila na druhé straně. Věděli, kam mají „Sagittaria“ posadit. (Souvisí to vůbec?) Všechno záleží na denní době, rotačním momentu balvanu; ledaže Hoanův vektor...

Katedrála stojí mimo městskou biostázi, je příliš vysoká, prorazila by kopuli. Raketoplán „Rozmarýn“ nás vysadil na druhé straně, samotné město (město! - přehnaně řečeno: spíš vzdušnou polokoulí překrytá skupinka dočasných obydlí) leží v mělkém kráteru, jeho úbočí nám omezují výhled. Tato Izmiraida se jmenuje Roh, z hlediska velikosti je druhá v celém souboru, gravitace tu přesto skoro neexistuje. Hned jsme přesedli do grui. Wasojfemgus mi pomohl s vakuovým skafandrem, jsou to opravdová brnění, člověk musí půl minuty uvažovat, než pohne nohou.

Gruis na trase od ranveje ke kopuli jezdí po jasně osvětlené trase, k níž je upoután párem elastických oblouků, takže vypadá skoro jako lanovka.

Během jízdy ukázal doktor doprava a řekl:

„Vrak.“

Pochopil jsem, že má na mysli Izmirův remorkér. Pohlédl jsem tím směrem, ale nic jsem neviděl.

„Je za horizontem,“ řekl Wasojfemgus. „Vede k němu stezka. Jste poutník?“

„Ne,“ odpověděl jsem a pokusil se o vtip: „Služební cesta.“

Plastikovou přílbou jsem mu neviděl do obličeje, ale zřejmě se neusmál.

„Jsem tu jenom na chvíli...“ broukl. „Využil jsem toho, že si lidé zamlouvají chartery pro evakuaci. Myslíte, že nás Madeleine pustí?“

Chtěl jsem pokrčit rameny, ale moc se mi to nezdařilo.

„Nevím. Zatím počítají.“

„Áno.“

Obloha tu není oblohou, ale vesmírem ve tvaru vysoké polokoule. Hůř: Iluze dvou rozměrů se okamžitě ztrácí, stačí se na několik sekund zahledět a už tě tísni přízračná propast. Mysl se okamžitě přeladí na prostorovou tvorbu a ani v nejmenším nepochybuješ, že jsi v tomto oceánu pouhým zrníčkem, mravečkem na kamínku. Je to na zbláznění. Lidé, kteří poprvé vstoupí do otevřeného vesmíru, skoro fyzicky cítí, jak jejich smysly ztrácejí všechny orientační body: začíná pád, padají do nekonečné prázdnoty. Dochází ke ztrátě vědomí, zvracení a pláči, dokonce k šílení. Na planetoidě to nehrozí, přece jen je tu nějaký obzor, půda pod nohama, pomyslná plocha „dole“. Když však zvedneš hlavu a ztratíš je z očí... Můj Bože. Nepopsatelné.

Vjeli jsme na hranu kráteru. Před maskou grise se otevřel průchod. Samotná kopule vypadá zvenčí jako mléčně bílá polokoule, přes kterou není prakticky nic vidět. Vklouzli jsme dovnitř a okamžitě vyjeli na druhé straně, brána se otevřela a zavřela tak rychle, že jsem to ani nepostřehl; pohlédl jsem vzhůru - a opět na mě padly hvězdy: zevnitř je totiž kopule naprosto průzračná.

Bez ohledu na tuto vyleštěnou čern její nitro zalévá světlo beze stínů.

Domy stojí ve čtyřech soustředných kruzích, uprostřed nejstarší; většinou jsou dvou a třípatrové. Čtvrtý kruh, vnější, je podle doktora skoro úplně opuštěný.

Gruis se odloučil od trasy a Wasojfemgus přešel na ruční řízení. Levou rukou ukazoval na míjené stěny ze živokrystu a řečnil (už ne interkomem, sňali jsme totiž přílby):

„Může za to Matabozza. *Začali* prchat, jakmile se ukázalo, že míříme k Madeleině. Spočítali to první. Teď se soudí o ty pozemky s Lizonne, jde o dva tisíce hektarů hustého analytického lesa, to se Centrum může schovat. V maximu, asi před pěti léty, prý jedna třetina toho lesa přemílala gravitační rovnice Izmiraid. V rámci testu kontrolních parametrů slinuli s Fistaškem sedm meteorů těžkých kovů. To bylo ještě před kritickým periléviem, no a teď tu máme Proces čtrnácti. Už vidím, jak advokáti vysvětlují soudcům teorii chaosu. Matabozza zřejmě přejde do bifurkace, nikdo jim nedokáže, že to není pravda. Dohromady tedy dva monstrózní procesy. Není divu, že ořezali rozpočet. Oni první. Ty arkády vlevo patří NASA. Teoreticky se omezuje na monitoring. Haha! Při mé předchozí návštěvě, když padl návrh na rozbití černých žil atomovými bombami, NASA přispěchala se zákonem veta. Na jejich mozouna spáchali atentát. A tady, jak je ta zeleň, tam sídlí skupina vyšetřovatelů UL; nebo přinejmenším sídlila, i když se nezdá, že by už odjeli. A tamta krabice jsou byty pro hosty; Honzl to pronajímá poutníkům, ze širokých oken má full. Teď se modlí, aby nás Madeleině pustila.“

„Pronajímá, říkáte. Znáte právní status Izmiraid?“

„Aha, právo silnějšího, virtuální parcelace. Takže ty drby jsou pravdivé? Zasáhne Roh?“

„Prosím vás...“

„No tak.“

Minuli jsme centrum, kulaté náměstí s fontánou uprostřed (velké vodní kapky opisovaly nesmyslně vysoké paraboly). Wasojfemgus zahrnul za běloskvoucí stavbu s vytříbenou arabskou architekturou a zastavil. Vysedl z grise, pokynul mi a vykročil ke stínům štíhlých arkád. Pozoroval jsem jeho chůzi. Kolena skoro vůbec nepracovala, nejvíc Achillova šlacha. Uměl to. Záhy zmizel v přítmí.

Přepnul jsem grise na auto a uvedl adresu bytů pronajatých u Honzla diecézí Lizonne.

Automobil vyrazil. Opět jsem projížděl mlčícím městem. Teprve teď jsem si uvědomil jeho děsivou prázdnotu. Celou dobu, od vjetí dovnitř, jsem nezahlédl žádného obyvatele. *Zdálo se, že nejen čtvrtý, ale všechny kruhy živokrystové zástavby jsou už dlouho opuštěné.*

Po vstupu do hlavní haly Honzlova hotelu jsem se přesvědčil, že to není pravda. Ničím nepřipomínala lizonské ani pozemské hotelové haly (spíš staromódní krám s elektronikou) - ničím kromě jednoho: recepčního. Když jsem překročil práh (vlastně přelétl, a to rozhodně příliš ostrým obloukem), povstal od širokého pultu, na kterém se leskly vnitřnosti rozebraného automatu. Přišel ke mně a podal mi ruku. Stiskl jsem ji, i když jsem měl dosud rukavici.

„Otče Lavone, jsem moc rád, že jste přijel.“ Byl mladý, asi pětatřicetiletý; pevný stisk provázel úsměv v olivovém obličejí. „Jack, tedy otec Mirton, už na vás čeká. Číslo dvacet dva.“

„Těší mě, a ...“

„Honzl, Stefan Honzl.“

Tak jsem se seznámil s místním potentátem v hotelové branži. Zašel ke gruisi pro zavazadla. Měl jsem pokoj číslo dvacet tři. Ve stěnách výtahu byla četná držadla, zrychlení hází lidi na strop, neopatrný zelenáč snadno přijde k bouli velikosti ořechu.

Pokud jde o hotelový luxus, při pohledu na chodbu druhého patra jsem ztratil všechny iluze o Honzlových záměrech. Použil standardní živokryst a určitě se nenamáhal nějakým jeho zkrášením; i „Rozmarýn“ připomínal hotel víc. Holé stěny, holá podlaha, nazelenalá luminiscence stropu, dveře v podobě identických obdélníků. Na Lizonne by takové byty nedosáhly požadovaného sociálního minima.

Zaklepal jsem na dvaadvacítku.

Mirton tam na mě opravdu čekal. Vstoupil jsem do rozlehlé 3D vizualizace, kterou okamžitě vypnul, stačil jsem jen zahlédnout složitou symboliku evolučních algoritmů. Mirton je Honzlův vrstevník, živý vypadá ještě mladší než v telefonu. Hrozně nervní člověk. Do uvítacího vodopádu horečně pronášených slov vložil tolik afektovaných vzdechů a odfrknutí, že jsem ho začal podezírat z přehánění -ale Mirton už je takový, Mirton *par excellence*.

„Otče, že nemáte zmocnění vydávat závazné pokyny týkající se kultovních míst, vidíte? To nic, jen jsem uvažoval... Jistě, vím, že se jedná o nepotvrzené zázraky. Ale kdyby se církev rozhodla uvolnit své prostředky... Některá ze zdejších konzorcií by se nepochybně ráda účastnila, můžu vás zkontaktovat, jistě, omlouvám se, může tě zkontaktovat s místními agenty, kteří mi jménem lizonských šéfů něco takového naznačovali... Ale ne, ne, právě naopak; už jsem rozeslal žádosti, dokonce se našlo několik zájemců o dealerství, ale jaksi... Chápej, je to už čtyři roky, skoro hned po semináři, s kým tady jednám, sám uznáš, že je už čas, abych se vrátil na Lizonne; kdybys byl tak laskav... Jak uznáš za vhodné, pochopitelně. Nervy? Asi ano. Sám se přesvědčíš. Co můžu říct? Ještě před rokem, při maximu poutníků jsem míval takové mše, že Katedrála fakticky praskala ve švech... Ale teď? I kdyby nás Madeleíně nechtyla - každý rok aplévium, poustevna, nebo ne? Víím, víím, naříkám. Kávu?“

Zašel pro kávu (na konci chodby je termokuchyně). Honzl nahlédl pootevřenými dveřmi, aby mi sdělil, že už donesl zavazadla. Poděkoval jsem mu kývnutím hlavy. Mirtonův pokoj (podobný mému) zavalovaly tiskoviny, pouze k televizím vedly bincem nízké tíže volné průchody. Binec minimální gravitace se totiž liší od bince 1 g stejně, jako se bageta liší od chleba. Popravdě řečeno, seděl jsem jako přikovaný hlavně proto, že jsem se podvědomě bál, abych jediným neopatrným pohybem nezničil tento Mirtonův asymetrický chaos. Vrtěl jsem se na židli a sledoval polohu každé končetiny. Za mými zády visely na stěně černobílé snímky Katedrály. Nad prvním z jejích vysokých žebířů pronikaly oslepující paprsky Lévie, velký sluneční kotouč vycházel z izmiraidového Tartaru; částečně ho zakrýval další asteroid, podle tvaru zřejmě Podkova. Na druhém snímku se Katedrála skláněla k objektivu přímo z hvězdné propasti, obrys stavby bylo možné rozeznat jen podle temna mezi stříbrnými body. Třetí opět zaplňovala nestíněná záře. Mirton se vrátil s kávu,

zeptal jsem se ho na ty snímky. Zrozpačitěl a začal povídat něco o hobby. Prý si dopisuje s Ugerzem. Opravdu působí dojmem hluboce angažovaného muže.

Večer (místní čas je standardním cestovním časem Lizonne, nemusel jsem se aklimatizovat) mě vzal do Katedrály, k Izmirovu hrobu. To místo má v sobě opravdu

něco... neuvěřitelného. Popisu to později.

*

První noc na Rohu. Izmiraidy se blíží k Madeleině pořád víc, logický živokryst Astronomického centra pořád roste (může za to vysoká ergodičnost systému).

Honzlův hotel je prázdný, vlastně celé toto pseudoměsto vypadá opuštěně. Žádný luxus, tato polokoule vyrostla na standardním živokrystu vojenských biosfér, intenzita světla se nemění s dobou biocyklu. Probudil jsem se ve dvě v noci, oknem dopadalo mléčné světlo, bílá kůže v něm nabyla poněkud mrtvolného odstínu. Vstal jsem a trhl rámem (veškeré zařízení je pitomé, ani s dveřmi se nedomluvíš). Dno překrytého kráteru klesá až k náměstí s fontánou, mám výhled na všechny kruhy tichého pekla. Bez pohybu a beze zvuku. Kolosální noční můra.

Nedokázal jsem znovu usnout a nakonec jsem se rozhodl pro „noční“ procházku. Vzal jsem si jen šortky a svetr. Hala dole byla prázdná, po Honzlovi ani stopy. Vyšel jsem na ulici se sterilně bílým povrchem. Musel jsem nacvičit chůzi. Směřoval jsem k fontáně (zaslechl jsem její šumění už ve druhém kruhu) po tak velké spirále, že jsem obešel kráter nejmíň třikrát. Míjel jsem zavřené krámky s devocionálemi, ohradním živokrystem zarostlou polikliniku, v zářivé zeleni přeprogramovaných rostlin se koupající obytné vily vědců, kteří většinou už Izmiraidy opustili (korporace minimalizovaly ztráty, na palivo vydávaly minimální částky, už dávno minul čas ekonomických oken). Dvakrát jsem upadl. Tato skoro — beztíže je velice obtěžující, svaly tuhnou, hlava se točí.

Nakonec jsem usedl na okraj fontány. Vodní tříšť mi ochlazovala zpocenou kůži. V uších šuměla krev, takže jsem neslyšel její příchod. Dotkla se mého ramene. Zachvěl jsem se a tento pohyb mě postavil.

Nejdřív mě napadlo, že je těhotná, neměla totiž na krku vokalizátor ani tompak - ale hned jsem zahlédl na paži připnutý reproduktor a logo CFG Co. na širokém tričku.

„Pierre Lavone?“ otázal se mozkoun.

„Ano. S kým mám tu čest?“

„Angio Telesfer *in utero* Magdaleny Kleinertové. Neposadíme se?“

Usedl jsem tedy opět na skulpturu fontány, Kleinertová vedle mě.

„Ne proto, že tu vážím moc,“ usmála se Magdalena, „ale nechci napínat svaly.“

„Trápím tě, jen to pověz,“ sykl Telesfer. Kleinertová jen mávla rukou.

„Očekávali jste můj přílet?“ zeptal jsem se.

„Ano,“ přiznal mozkoun. „Samozřejmě.“

Vzpomněl jsem si na Mirtonova slova o iluzích zdejších firemních zástupců.

„Když vám tolik záleží na Izmiraidách,“ poznamenal jsem, „mnohem snáze jste to mohli zajistit sami. Nevím, kde se berou představy o nesmírném bohatství církve.“

„Ze záhadnosti jejích představitelů,“ zasmál se Telesfer. „Ostatně neexistují žádní „my“. Jsem prostě jedním z pracovníků CFG, nezasedám ve vedení, nemám právo hovořit něčím jménem, rozhodně ne jménem jiných investorů.“

„Rozumím. Horizontální struktury. Lobby izmiraidových vědců něco kuje za zády šéfů.“

„Více méně. Kdyby církev prohlásila, že iniciuje záchranu Izmiraid, bylo by to něco jiného.“

Otevřely by se možnosti. Většina by na to zřejmě přistoupila. Ale sami od sebe...,“ frkl, „nikdy.“

„Existuje tu nějaký systém vnitřní kontroly?“

„Bez přehánění, nejde o žádné spiknutí. Já beztoho skoro nespím; vzbudil jsem slečnu Magdalenu a šli jsme se dívat na hvězdičky.“

„Rozumím.“ Během rozhovoru s neviditelným mozčkounem jsem kroužil pohledem po světlých fasádách nedalekých domů; nyní jsem pohlédl na Kleinertovou. „Nosíte toho sobce dlouho?“

„Asi čtyři roky. Není špatný...“

Telesfer začal současně lamentovat.

„Takže budete zase vydávat encykliky, vyslovovat politování, projevovat nadutost, kecat; zase...“

„Jen klid. Jaký konkrétní návrh máte?“

„Žádný,“ odsekl. „Můžeme vás jen pobízet. Oni tam čekají na vaši zprávu, vidíte? Nejsme tak naivní, abychom věřili, že vaše slovo přesune planetoidy, ale určitě rozhodnutí ovlivní.“

„Nedovedu si představit metody toho pobízení,“ broukl jsem. „Přinesete mi důkazy zázraků?“

„Vás tedy zajímá jen Izmirova údajná svatost, otče?“

„Ne. Zajímá mě mnoho různých věcí. Například Hoanova záhada. Ale pokud jde o to, co bude důležité pro čtenáře mé zprávy, pak máte vskutku pravdu: je to Izmirova svatost.“

Mozkoun dlouze mlčel. Magdalena ospalými pohyby vířila vodu v nádrži fontány.

„Navštivte mě zítra,“ pronesl posléze Telesfer. „V hlavní laboratoři CFG. Počítač upozorním. Po osmnácté hodině. Určitě vás některé věci zaujmou... A teď přeji dobrou noc.“

Kleinertová mi stiskla ruku (prsty mokrémi od studené vody), vstala, otočila se a pomalu, důstojně kráčela k jedné z ulic, vějířovitě se rozbíhajících z náměstí.

Vrátil jsem se do hotelu a nahrál zprávu z tohoto rozhovoru...

*

A nyní Katedrála. Obrovská, nádherná. Vyjdeš průchodem biosféry a spatříš ji - Katedrálu - před/nad sebou: krabatý stín na hvězdném pozadí. K ocenění její architektury je zapotřebí světlo, a toho se nedostává: Lévie je už daleko a Madeleině ještě není dost blízko. Nyní, v dlouhé době vesmírného interhélie, je Katedrála především Tajemstvím. Od průchodu k hlavnímu portálu vede úbočím kráteru kamenitá stezka vytesaná ve studené skále, se záchranným lanem povinně upevněným k pasu automatem vnější brány. Tehdy zpravidla zvítězí zvědavost a návštěvník zapne silný reflektor vakuového skafandru. Bílý prst reflektoru se však dokáže jen dotknout jednotlivých fragmentů stavby, postupně přesouvat světlý flíček po povrchu Katedrály: odtud potud. Při sestupu je však nesnadné udržet světlo na stejném bodu - takže člověk se zastaví, zírá, přejíždí horkým prstem po kamenném výtvaru; sestup od průchodu (dvě stě metrů) může trvat až hodinu. Vím to, protože právě tolik to trvalo mně: otec Mirton čekal u hrobu, potom řekl, že s tím počítal, někteří lidé usednou na svahu a upadnou v jakési ztrnulé okouzlení, probudí je až alarm skafandru. *Žádný* div. To není stavba, ale socha. Ne, ani socha ne. Ugerzo při objednávání živokrystu věděl, že to, co zde vypěstuje, neposlouží obvyklým účelům, protože funkce Katedrály je zanedbatelná proti její symbolice. Omezení je jen jedno: Izmirův hrob a oltář jsou uvnitř v autonomní minibiosféře, muselo pro ně zůstat místo, přístupné věřícím. Ostatní zůstalo na fantazii výtvarníků a ergodičnosti vstupních algoritmů růstu. Setba tedy zabrala vnitřek prostoru kolem náhrobku, asi čtyři sta čtverečních metrů. V mizivé gravitaci planetoidy živokryst vyrazil do výše skoro čtvrt kilometru. Při pohledu od průchodu kráterové biosféry to vypadá následovně: hyperboloidní trup s křivkami křídel a vnitřními žebry; na bocích pak asymetrické věže zakončené kamennými výkvěty rozštěpených listů, jako temné šrapnely zmražené černým vakuem v okamžiku výbuchu. Forma

promlouvá o útěku duše, která se v krutých bolestech snaží vyrvat z hmotných okovů k hvězdnaté prázdnotě. Když světlo začne sledovat nějakou linii, hranu, zlom, žebro kopule - záhy vyloupne z temnoty hranaté detaily, plné ostrých stínů, a oko utone ve spirále zvědavosti, detailům není konce, fraktálové algoritmy živokrystu dodaly všem figurám zdánlivě lomené rozměry, oko se ztrácí. Kolem věží se vzpínají ke klíčkám smrti spirály Escherových stupňů, z určitého úhlu to dokonce připomíná cestu, kterou může člověk projít, ale ve skutečnosti, když světlo zabere větší fragment Katedrály, je zřejmé, že by musel být spíš pavouk než člověk; ale ani ten by se nakonec nikam nedostal. Asymetrie věží způsobuje, že se celá tato ažura živokrystu zdánlivě naklání do kráteru, k pravé straně diváka; avšak falešnost redukčních algoritmů odpovídajících za vnější tvar hlavní lodě naznačuje, že Katedrála je jakýmsi nádorem kamene, že divák vidí poslední, předsmrtnou podobu stavby a že se za den či dva zhroutlí do sebe, uhnije, štíhlé žebrovní praskne pod tíhou zmučeného kamene, křížem ukončená páteř padne do temného prostoru vnitřních orgánů a z čelistí vyčnívajícího portálu pomalu vytryskne záplava křehké krve Katedrály. Forma hovoří o mukách osamělého umírání, křehkosti hmoty, kterou otravují pochyby neviditelného ducha. A když někdo zhasne reflektor a chvíli jen tak sedí na svahu nebo projde kousek sem a tam se zajišťovacím lanem -když to udělá, lačné zřítelnice zachytí ojedinělé paprsky světla přicházející z vysokého temného obrysu. Hvězdy Katedrálu prosvětlují naskrz. Nemá totiž zdi ani střechu, které nepotřebuje - nejde přece o stavbu - a průzračná polokoule, překrývající Izmirův hrob a oltář, plní všechny jejich funkce. Současně se nejedná ani o ergonomické těleso. Nitro konstrukce není prázdné, a přestože to už lidé nespátří, zaplňuje je stejné mystérium živokrystových přeměn, které vytvořilo viditelné části. Takže v určité době hvězdy dokáží poslat své světlo Katedrálou. Sestupující člověk každou chvíli zaznamená záblesky od této gigantické temné skvrny, skoro jako signály radioaktivního rozpadu v mlžné komoře: střely z nicoty. Potom vstoupí do stínu portálu, obklopí ho závěsy zmrzlých vln, houští železných křovin, brodí se výlevy jezera bolesti. *Zatáčka*, světlo

- a stojí před hrobem.

*

Šel jsem do CFG.

Ústřední laboratoř *zabírá* tři dvoupatrové domy, postavené do podkovy obklopující minisad, ve kterém rostou výrazně přeprogramované stromy. Počítač byl skutečně upozorněn a vpustil mě do sadu hlavní bránou. Zavlažovače na mě prskaly salvy studených kapek. Slyšel jsem ptáky, ale jejich cvrlikání zřejmě pocházelo z reproduktorů.

Vstříc mi vyšel hubený černoch v kárované košili. Představil se jako Mood, Telesferův asistent. Ze sadu jsme přešli do zastíněného suterénu. Sklovitý živokryst dělil velikou místnost na několik menších prostor; v jednom z nich spala na lehátku Magdalena Kleinertová. Mood na ni ukázal bradou a pak mi podal sluchátko.

„Přepnul jsem na audio," broukl.

„Dobrý den," ozval se Telesfer. „Už jste slyšel novinky? Logický živokryst Astronomického centra přestal růst."

„Áno."

„Jděte ke stolu pod palmou. Na rohu je pouzdro. Použijte je."

Vyňal jsem brýle a nasadil si je. Telesfer se vizualizoval jako fialový elf v purpurové kamizolce. Kouřil doutník a tím doutníkem mi pokynul, abych ho následoval. *Zdaleka* obešel pochrupující Kleinertovou a vedl mě k poslední řadě oddělených místností. V živokrystových blocích se u stěny černaly malé, krabaté hroudy. Elf Telesfer na ně ukázal zapáleným doutníkem.

„Počet vrtů provedených CFG na všech Izmiraidách přesáhl tisíc. Jistě víte, otče, co hledáme: Hoanův stroj. Nu, nenašli jsme ho. Toto jsou kousky některých jader. Co je na nich zajímavého? Jistě hledáte zajímavosti... Tady jedna je: struktura železných makromolekul těchto jader; toto je z

hloubky kilometru, toto - skoro dvou, toto - hm, přímo ze středu planetoidy."

Telesfer mávl rukou a ve vzduchu nad jeho hlavou se z jakéhosi podprostoru rozvinul hnědý oblak. Posunul jsem si brýle, přistoupil blíž, přimhouřil oči. Oblak se zřejmě skládal z mnoha silně stlačených vrstev: střídavě hnědé, žluté a černé proužky, navíc každá další vrstva měla odlišné hustší a řidší části, takže celek působil dojmem jakéhosi vícevrstvého filtru.

„Tak nějak to vypadá," řekl Telesfer. „Na větších Izmiraidách, jako je třeba právě Roh, nacházíme tuto strukturu od jisté hloubky prakticky všude. Zasadili jsme živokrysty pro logickou interpolaci těchto makromolekul, ale dostaly hlad, nic jsme se nedověděli, neexistuje přirozený způsob vzniku něčeho takového, v každém případě neznáme příslušné okrajové podmínky. Není to minerál ani žádná forma života podle jeho havajské definice. Nevykazuje autoreprodukční schopnosti. Říkáme tomu Černá vata."

„Hoanovy postuláty?" zeptal jsem se.

„Nic," odvětil Telesfer, sedící na jednom průzračném živokrystovém bloku s hroudou Vaty ve tvaru ledviny. „Žádný mechanismus pro přeměnu energie, žádný napájecí zdroj, na žádné úrovni nereaguje. Na Stroj se nijak nehodí."

„Hoan postuloval aktivní formování časoprostoru," broukl jsem. „Energetické náklady by byly pochopitelně obrovské; proto je to zřejmě něco jiného."

„Co?" Telesfer pokrčil rameny. „Nepochybně manipuluje s gravitací. Kromě toho bez znalosti správného mechanismu - a my o něm nemáme nejmenší potuchy, přestože naši mluvčí tvrdí něco jiného, ale ve skutečnosti žádná ze společností, které zde investovaly do výzkumu v naději na onen svatý grál fyziky, nepokročila ani o píd' - tedy, jak říkám, bez znalosti mechanismu nemůžeme ani spekulovat o silách potřebných pro manipulaci. Hoanův předpokládaný korekční vektor nikdy nebyl tak velký, jak se všeobecně říká; stačí obrátit kontrolní parametry systému. Je zapotřebí dlouhé, stálé působení, poměrně slabé, ale dobře a včas zaměřené."

„Zajímavé to opravdu je," přiznal jsem při pohledu jak na hroudy Černé vaty, tak na efektní simulaci její molekulární struktury.

„Dál." Telesfer vstal, minul několik místností a ukázal doutníkem na velkou diorámu, znázorňující geologický průřez Izmiraidy jménem Kolos (jak vyplývalo z prosvětleného popisku). „Podívejte se. Tady, na tuto vrstvu."

„Hm?"

„Analytický rozbor... A tady rozložení."

„Záření gamma?"

„Správně." Telesfer sklonil hlavu. „V centru dělení."

„Jak dlouho?"

„Těžko říct. Nemůžeme se opřít o planetární geologii ani datování podle solárních hodin nebo epoch."

„Izotopy?"

„Bohužel dávají velký rozptyl, datujeme propletenec a ten letí vesmírem od sta do dvanácti milionů let."

„Opravdu legrační. Znamé neutronové novy v dosahu devadesáti milionů světelných let? Matching?"

„A čím nakrmíme živokryst?" zazubil se elf s fialovou kůží. „Průměr Mléčné dráhy je sto tisíc světelných let. Několik set miliard hvězd. Pěkně děkuju."

„Hm. Našli jste tyto stopy na všech Izmiraidách?"

„Víte, vlastně ne. Jen na čtyřech největších a na Píšťale.“

„A Černá vata? Nějaká souvislost?“

„Černá vata je všude; někde víc, někde méně.“

„Interpolace dráhy systému?“

„S Hoanovým vektorem...?“ rozesmál se Telesfer. „Jak?“

„Pravda.“ Zrozpačitěl jsem, protože jsem zapomněl, že pokusů bylo zanecháno hned po Hoanovi; tato mechanika se vztahuje pouze na makrodeterministické systémy, ve kterých se nevyskytuje neanalyzovatelný moderující faktor. „Ostatně by postačilo pár průchodů nad Madeleine. Jaká může být maximální rychlost Izmiraid v kosmickém prostoru podle selského rozumu? Kdyby to záření gamma přišlo z velké dálky, zanechalo by obdobné stopy na všem kolem. A tady,“ ukázal jsem na diorámu, „vidím, že se zatraceně silně přihrálo. Lizonne by byla sterilní planeta, mionová pec, žádný život. Takže ne; muselo k tomu dojít ve značné vzdálenosti. Tedy dost dávno. Věří zde někdo v mezigalaktické putování? Nemyslím. *Ergo*: hledejme podél ramene. Možná dostaneme primitivní vzorec, existuje závislost...“

„Moc pěkné,“ přikyvoval Telesfer, „ale k čemu nám to bude, i kdybychom nakonec identifikovali původní neutronovku? Když byla vzdálenost tak velká, že nepřismáhla Lizonne ani Zemi, musela to tedy být dálka mnohokrát převyšující dolet našich šnečích lodiček. Záhada tkví zde, na Izmiraidách.“ Telesfer dupl a ukázal doutníkem na podlahu. „A tady musíme najít odpověď. Kolik máme času? Dva měsíce, potom Madeleine, potom čtvrtý co.“

„Není v mých silách...“

„Možná ne, možná ano. Jak to víte, když jste to nezkusil? Jistě, souhlasím: poslali vás sem jen z byrokratické důkladnosti, církev je instituce jako každá jiná, času na zkostnatění měla dost. Ale to na věci nic nemění.“

„Nerozumíš mi, Telesfere!“ Uznávám, že mě dokázal vytočit. „To vše nemá žádný význam pro rozhodnutí o domnělých zázracích Izmira Předů! Ani kdybyste tady vykopali kompletní UFO plné mumifikovaných mimozemšťanů. Nemá to nejmenší význam!“

Elf vypustil sérii kroužků kouře.

„Možná ano, možná ne. Jak to víte?“ *

Logický živokrst Astronomického centra se přestal rozrůstat a nakonec rozkvetl. Madeleine katapultuje Izmiraidy mimo gravitační studnici Lévie: tak vyšly rovnice. Do tří týdnů tedy všichni musíme odejít z Rohu. Už nikdy nikdo nespátí Katedrálu, nikdy nikdo nestane v jejím stínu; po opuštění Madeleine už nikdy nebude vrhat stín. Nikdy - rozhodně ne v čase měřitelném lidskou mírou. Seděl jsem dnes u Izmirova hrobu, pod polokoulí vnitrokatedrální biostáze. Hrob je mezi dvěma řadami lavic, před oltářem, za kterým je tabernákulum. Lavice se táhnou až k labyrintu východu, každá je dlouhá asi dvacet metrů -s připočtením místa pro stojící se sem vejde přes čtyři tisíce věřících. Jistě, Katedrála. Ve smyslu kanonického práva to pochopitelně katedrála není; avšak Ugerzo tak projekt nazval a nikdo, kdo stavbu spatřil, ji nenazve jinak. Zevnitř (což je nesmyslné) vypadá ještě větší. Světlo se rozbíhá od polokoule ve směru pohledů a stíny není vidět; ve skutečnosti je jich tu plno, stačí vyjít mimo ochrannou polokouli. Vnitřek Katedrály není prázdný - spíše než o vnitřku stavby je lepší mluvit o jejích vnitřnostech. Po zvednutí hlavy, tedy jejím zaklonění, uvidíš, že tam, kde v opravdových katedrálách jsou desítky krychlových metrů prázdná (onen mnohonásobný křížek v architektonické partitūře), v katedrále jeho místo zabírá chaoticky rozrostlý kamenný živokrst, spleť střevo, trásňovitě plíce, střídavě hustá a řídká síť žil - rozprostírající se od stěny — skeletu ke stěně — skeletu, od křížem ukončeného hřebene až skoro k povrchu polokoule. Nic tu ničemu neslouží a tato tělesa zavěšená v horním jasu i tmě nemají žádný užitečný význam, projektanti iniciačních zrn totiž ani přibližně neurčili vnitřní architekturu, první živokrst dostal jen nejzákladnější vstupní data, okrajové podmínky a několik počátečních transformací. Tak se algoritmizuje originalita, mechanizuje spontánní umění a *zaklíná*

do formy interakce s chladnou planetoidou. Ugerzo zaplatil, Ugerzo dostal. Dokonce i katafalk domnělého svatého, stylizovaný do podoby náhrobku křížáků (jedna Izmirova noha se opírá o kotník druhé), tvoří nedílnou součást katedrály; vyrostl z podlahy, zakrývající romboid mohyly, ve které pochovali Izmira přeživší členové posádky „Sagittaria”.

Vzpomínám si, že o tragédii starého remorkéru R-L jsem se dověděl při výpravě do Greornu. (Kolik je to už let, Bože...). Sestoupili jsme z Murabiků a právě jsme rozbili tábor v malém údolíčku, plně pohrouženém ve stínu Čtvrtého Murabika; potřebovali jsme několik dní na odvyknutí od kyslíkových přístrojů, žíly pořád pálily a mozek generoval přechodné halucinace. Seděli jsme ve stanech, někdo zapnul televizi a tehdy jsem slyšel o „Sagittariovi”. Už probíhala záchranná akce, odhadovali šance, remorkér letěl po divoké hyperbole, exploze v boku ho vymrštila nad ekliptiku, všechny navrhované záchranné trasy vyžadovaly nákladné aktivní manévrování, pouhé palivové limity vyloučily devadesát procent jednotek. Rychlý rámcový živokryst zrodil obecné řešení vyznačením lizonské operační jednotky „Fellini” a tato „Fellini”, bez posádky na palubě, ale zato s ohromnými zásobami kyslíku, vody a potravin se nyní řítila nucenou trasou se zrychlením 4,6 g. Proti kosmonautům se však všechno spiklo. Se zbytkem paliva, které jim zbylo po úvodní explozi, nebyli schopni žádné radikální změny kurzu. *De facto* směřovali k Lévií a upadáním do gravitačních chapadel hvězdy ztráceli schopnost manévrovat. Dosavadní výpočty zřetelně ukazovaly, že v důsledku nemožnosti vlastními silami zamezit únik z remorkéru - *ztrácí* z uzavřeného okruhu tolik kyslíku, že se udusí ještě před přiletem LOJ „Fellini”. *Last but not least* - magnetická clona Lévie se *začala* prohýbat a bortit, čímž avizovala nastávající sluneční bouři; a bouře Lévie byly smrtící dokonce i pro pracovníky na oběžné dráze Lizonne; po poplašném signálu se všichni ukryli do silnostěnných úkrytů. „Sagittarius”, určený pro operace společně s většími jednotkami a jen výjimečně beroucí na palubu lidi (například jako v tomto případě, kdy posloužil jako provizorní raketoplán), takový úkryt neměl. Jistě, nahromadění katastrof bylo impozantní; hromadily se nad nešťastnou posádkou remorkéru jako černé dešťové mraky, každá z nich smrtící. Ve stanu pod Murabikem jsme pohlíželi do tváří čtyř nešťastných cestovatelů odsouzených ke zkáze - tří mužů a jedné ženy, inženýrů od Rotschilda-Laruse, zpocených a špinavých, se sedmiminutovým zpožděním k nám docházely jejich pohledy otupělé neustálým děsem, velkou obrazovkou jsme nahlíželi do ztemnělého nitra lodě smrti, vesmírného „Létajícího Holand’ana”, nekřesťanský lační autenticity jejich utrpení.

Celá planeta myslela na jejich záchranu (notabene: jednalo se o velkou mediální senzaci) a první rada byla: využít pro ochranu před sluneční bouří blízké planetoidy. Jejich skupinku našli na dráze vyžadující poměrně malé snížení rychlosti „Sagittaria”. Tento postup byl po všech stránkách správný: problémy je třeba řešit postupně, a začít přitom nejaktuálnějším. Remorkér tedy dostihl planetoidy a dosedl na jednu z nich v místě, které podle předpokladu zaručovalo maximální bezpečí během bouře. Náladu to nikomu nezlepšilo, protože už bylo přesně propočteno, jak se zpozdí „Fellini” a všichni - v čele se čtveřicí kosmonautů - věděli, že tento rafinovaný únik před zlobou Lévie pouze odročil jejich popravu, a to o necelých sto osm hodin. V radiopřijímačích řádila bouře - a oni byli každou minutou blíže a blíže smrti; „Fellini” dorazí k lodi plné mrtvol. Živokryst skoro okamžitě rozkvetl řešením samozřejmým většině Lizoňanů i bez jeho výpočtů: že to, co nestačí pro čtveřici, plně postačí pro trojici. V „Sagittariovi” to věděli od začátku, stačilo jim pohlédnout do očí. Kdyby se rozhodli dostatečně včas a potom přešli na nejnižší křivku energetické spotřeby, čili usnuli... Věděli to, počítali hodiny a minuty, výbor R-L požadoval trvalý přenos především z toho důvodu, aby nepřetržitá kontrola jejich počínání zabránila nějakým skrytým vraždám nebo zoufalým lynčům. Výsledkem bylo, že nešťastníci převážně ponuře mlčeli a jen pokukovali jednak po sobě, jednak na obrazovky. Na Lizonne přijímali sázky týkající se dalšího průběhu událostí: zda přežijí nebo ne; kdo konkrétně; co je zabije; kdo zabije koho; kdo se zhroutí první atd. Přistáli na planetoidě: několik lidí vyhrálo jmění. Nezabila je bouře: několik lidí zchudlo. Izmir Predú vyšel z lodě na povrch planetoidy a dehermetizoval svůj skafandr. Našli se lidé, kteří vsadili i na to.

Zbývající trojici „Fellini” zachránil. Než přešli do nepoškozené LOJ, pochovali Izmira ve

studené, černé skále planetoidy. Ve své poslední nahrávce, už po opuštění lodě, Izmir požádal o pohřbení na tomto vesmírném balvanu. Rozloučil se s rodinou i přáteli a obětoval svou duši Bohu. Psychologové později analyzovali každý záchvěv jeho hlasu, každý opožděný výdech, každou banální formulaci - byl přičetný, nebo ne, převládl nátlak, nebo se rozhodl s plným vědomím? Už předtím reportéři probádali životopisy celé čtveřice - nyní vynesli ven nejranější rodinné vzpomínky z Izmirova dětství. Potíž spočívala v tom, že šlo o naprosto průměrného muže. I s přihlédnutím k tomu, v jakém kontextu se na něho nyní vzpomínalo - stejně se jevil v těchto uměle vyvolávaných introspekcích jako osoba nijak se nelišící od průměru. Pracovníkem byl dobrým; pochvalami však neoplýval. Byl praktikujícím katolíkem; dotazovaní si však nedokázali na počkání vybavit příklady jeho zbožnosti. Žádné zločiny ani přestupky nespáchal (alespoň lizonská policie o žádných nevěděla). Nebyly ani důkazy předchozího psychického narušení. Co tedy? Kdo byl Izmir Predú a jak vlastně nazvat jeho jednání?

Inženýrový pozůstatky zůstaly na planetoidě a tím se v jazycích komentátorů přeměnila v „Izmiraidu“. „Sagittarius“ i „Fellini“ tam strávily dost času, aby údaje zjištěné o roji postačily Astronomickému centru, Rotschild-Larus si totiž vyžádal účet nákladů vynaložených pro záchranu svého remorkéru a potřeboval přesnou předpověď dráhy Izmiraidy, na kterou - vzhledem k blízkosti slunce a chaotické struktuře roje - palubní počítače nestačily. Avšak logický živokryst Centra se navzdory očekávání z jediného keříčku jednoduché soustavy rovnic se rozrostl na desítky metrů a požadoval další údaje o planetoidách provázejících Izmiraidu. To nebyl roj, letící smetiště po rozbitém větším objektu - ukázalo se, že se pohybuje vynucenou dráhou, a vzájemná poloha tohoto souboru asteroidů se mnohokrát měnila natruc působení gravitačního pole Lévie. Všechno naznačovalo, že mezi moduly komplexu planetoid existují pevné vazby neznámé povahy, rušící některé vnější vlivy. První to jasně vyslovil doktor Hoan z Centra, čímž své jméno učinil nesmrtelným. Hypotézy týkající se povahy oné vazby se omezily na obecnosti o exotické hmotě nebo exotické technice (čti: mimozemšťanů, což novináři zbožňují), přestože „Sagittarius“ ani „Fellini“ tam nezaznamenaly žádné projevy známých působení. O to víc vzrostl zájem o Izmiraidy (název se rychle rozšířil) a o výpravě na planetoidy bylo rozhodnuto.

Došlo k ní při dalším návratu komplexu (tento návrat s ohledem na Hoanův vektor nebyl vůbec jistý). Mezi sponzory záměru byli: lizonská vláda, R-L, CFG a NASA. Projevilo se to na výběru posádky „Laosu“: tvrdit, že byla racionální, by byla pustá lež. Členem výpravy se stal mimo jiné Kotter Ugerzo, synovec viceprezidenta R-L Stefana Ugerza; byl amatérským astrofyzikem, ale umíral na merkulózu a strýc ho chtěl potěšit. Tento Kotter Ugerzo je přímým původcem aféry s Izmirovou svatostí. Ve třetím týdnu po příletu na Izmiraidy veřejně prohlásil, že Izmir Predú vyslechl jeho modlitby a zařídil ústup nemoci. Kotter prý každou noc docházel k Izmirovu hrobu (počítač „Laosu“ potvrdil jeho odchody). Údajně se uzdravil během tří dnů (diagnoster „Laosu“ potvrdil výrazné zlepšení jeho zdraví). Ještě před návratem „Laosu“ na Lizonne, na palubě se šťastným Kotterem s pocity misionáře, a než odborníci ověřili zprávy o zázračném zlepšení (nakonec ověřili, protože Kotter se úplně uzdravil) - než tedy uplynulo oněch několik měsíců, už se v orbitálních přístavech Lizonne rozvinul mohutný průmysl vesmírných poutí. Svatý Izmir z Planetoid! Vzpomínám si, že biskupa málem trefil šlak. Putoval dotaz do Vatikánu, ale mezitím jsme tu zůstali sami, uzavření v horizontu našich událostí. Byl jsem u toho a vím, s jakou opatrností se přijímala rozhodnutí. První - málem jako reflex - reakce je vždycky stejná: „Zdržíme se komentáře, záležitost vyžaduje podrobné prozkoumání bez tlaku očekávání“. Rozhodnutí se přijme snadno, horší je od něho ustoupit; v případě církve je to prakticky nemožné. V podstatě vycházíme z principu d'áblova advokáta, což je správné. Čekáme, ale svět na nás nečeká - než jsme se ohlédli, vyrostla na Rohu Katedrála založená Stefanem Ugerzem.

*

Už všichni známe koordinátu bodu, odkud je návrat nemožný. Pokud to nebyl banket na rozloučenou, pak rozhodně něco hodně podobného.

Akci zorganizovaly společně izmiraidová pobočka NASA a Matabozza. Stoly s nápoji stály pod arkádami administrativní budovy NASA, už skoro docela prázdné.

Hodně lidí ohrnuje nos nad tímto spojenectvím Matabozzy s dohledem. Wasojfemgus mě odchytil hned u vchodu a ihned vysvětlil:

„Vědí, že už o ně přišli," zamručel nad sklenkou a pokynul hlavou k opodál diskutujícím lidem. „Minimalizují ztráty."

Wasojfemgus pracuje pro Spáče Investmens Ltd., příležitostnou odbočku Rotschilda-Laruse.

„Šaty si nikdo netrhá," poznamenal jsem.

„To by svědčilo o špatném vkusu," usmál se Wasojfemgus. „Ale kdybyste věděl, otče... Moc se v těchto kruzích nepohybujete..."

„Vida, dokonce tu jsou nějaké kruhy. Kolik nás zůstalo? Dvě stě?"

„Tak nějak."

„A je potřeba se pohybovat. Co se povídá? Doufám, že přinejmenším přestali s vírou v zázračný zásah církve..."

Wasojfemgus na mě užasle pohlédl.

„Nevím, jak vás něco takového napadlo, tím se opravdu nikdo vážně nezabýval."

„Zřejmě jsem se opravdu pohyboval v nesprávných kruzích."

Ve skutečnosti tyto „kruhy" znamenaly celé dva týdny mého pobytu na Rohu skoro výlučně poutníky a lidi, kteří se s nimi celá ta léta zabývali; počet rozhovorů překročil už čtyřicítku.

Při pohledu přes Wasojfemgusovo levé rameno jsem zahlédl mezi účastníky této tryzny jednoho poutníka, se kterým jsem dosud nemluvil a o kterém jsem od svých spolubydlících hodně slyšel. Opíral se o stěnu a ucucával z úzké skleničky. Celý byl v šedém - ve vytahaném svetru, ušmudlaných kalhotách, dokonce i kůži měl v tlumeném světle nezdravě šedou. Jmenoval se Gazma a žil na Rohu už tři roky. Tvrdil, že se mu zjevil satan; tvrdil, že ho Bůh u Izmirova hrobu vyléčil z těžké schizofrenie; také tvrdil, že je mu souzeno zemřít na Izmiraidách.

Když jsem k němu došel a zeptal se (bylo mu vidět na očích, že mě poznal) - popřel to.

„Ne, ne, ne. Neptejte se, nechtě mě být, otče."

Sklonil jsem se k němu. Byl menší než já, a jak se hrbil u zdi, vypadal ještě menší; skláněl jsem se, hleděl mu do očí, psychicky ho znásilňoval, nevím, co mě to popadlo, obscénní bezbrannost některých lidí vyprovokuje i světce, a Gazma je právě takový fenomén viktimologie.

„On žije," šeptl a uhnul očima. „Byl jste v Katedrále...? Viděl jste...?"

„Proč jsi neodletěl?" zeptal jsem se. (Samozřejmě jsem celý příběh znal.)

„Nemůžu," vyjekl. „Nemůžu, nemůžu, nemůžu, má mě v hrsti. Jak zkusím..."

Věděl jsem, že to zkoušel nejméně dvakrát. Tehdy se manifestovala ta jeho schizofrenie, nebo co to opravdu bylo, a fyzicky neschopen opustit Roh (dostával totiž jakýsi epileptický záchvat) se vracel rychle na Izmiraidu, ke Katedrále, k Izmirovu hrobu. Mirton vyprávěl, že ho tam zastihl spícího u nohou živokrstového katafalku. Gazma často Mirtona zaskočil, když se nečekaně vynořil v nitru Katedrály a s posledními doušky vzduchu dosáhl vnitřní biostáze; ostatně hned po doplnění zásob skafandru okamžitě zmizel - bláznivý poutník v království stínů. Mirton si tam pořídil mírnou neurózu. „Při každé mši, když přistupuji k oltáři," přiznal se mi, „se bezděčně ohlížím do tmy na ten nesmyslný chaos živokrstu s jistotou, že Gazma na mě zírá svýma chameleonskýma očima, odněkud z výšky, z kamenné divočiny, pokroucený a nehybný stejně jako ona."

„Ale jak doopravdy?" vyptával jsem se Gazmy. „Co to bylo?"

„Co?"

„Musíme si domluvit vážnou rozmluvu. Nemáš nic proti? Nechci vynechat tak důležitého svědka.“

„Jistě, jistě...“

V tom okamžiku mě už nezajímalo, co mi Gazma poví. Ošklivil se mi, ošklivil jsem se sám sobě; opačné vektory nás od sebe odstrčily, vrátil jsem se k venkovním stolům.

Tam mě odchytil Telesfer. Magdalena Kleinertová líně žužlala nějaké exotické ovoce a jenom na mě mrkla, že si mě všimla také. Občas mě udiví umělost etiket zděděných z dob dávné biologie: vždyť mozkoun vidí a slyší také očima a ušima nositelky.

„Kdy odlétáte?“ zeptal se Telesfer.

„Ještě nevím.“

„A co zpráva?“

„Má to teď nějaký význam? Potenciální výdaje rostou skoro exponenciálně. Přiznej se, že jsi vlastně nikdy v zásah církve nevěřil. Nač ta komedie?“

„Myslíte si, že jsem si z vás dělal legraci?“

„Všechno, co jsi mi řekl a ukázal, byla pravda; ověřil jsem to. Černá vata, záření gamma. Jen ta připravenost korporace podílet se na nákladech, jak se ukázalo... Něco tady nehraje, Telesfere.“

„Víte, korporace jsou různé.“

Pohlédl bych mu přímo do očí, ale nešlo to. Magdalena dál okusovala šťavnatý plod; zvedl jsem pohled k obloze, vlastně k vnitřním svitem utlumenému strašlivému vesmíru. Připadalo mi, že jsem něco pochopil - a teď jsem to nové vědění trávil.

„Hledali jste zášťemi,“ broukl jsem. „Atrapu. Ale kdo garantoval fondy?“

„Jací my?“

„Neúspěšní spiklenci. Nejistí, ale silně motivovaní. Ve hře musí být nějaké nekomerční aktivity, jinak... Hm? Pane Telesfere?“

Zasmál se prostřednictvím reproduktoru.

„Spočívá církev na komerčních hodnotách?“

„Proto vám připadalo, že v ní najdete spojence.“

„Chybně.“

„Chybně.“

„Církev zajímá jen Izmirova svatost.“

„Správně.“

„Církev nezajímají děti Boží u jiných hvězd.“

„Slitování, Telesfere!“

„Nu?“

„To je staré, vyšly už dvě encykliky, tuto možnost jsme už akceptovali.“

„A jistota? Poradíte si i s ní?“

„Sestupme snad na zem.“

„Dupněte si. Toto je země. A vy víte, co je v ní.“

„Fakta, Telesfere, fakta. Nic není dokázáno.“

„Právě proto...“

„Kdo? Vy? Kdo tedy vlastně? Několik vědců?“

„My jsme totiž uvěřili, Lavone.“

„V co? Ve Vatu?“

Mozkoun neodpověděl, místo toho se ozvala Kleinertová.

„Hodně se v tom angažoval.“ Melancholicky se usmála. „Je mi ho líto. Chudák už viděl své jméno v encyklopediích.“

Informuji o této rozmluvě tak podrobně proto, že při ní byl Telesfer zřejmě upřímný; rozhodně do té míry, do jaké to bylo možné. Kdybych mu tehdy viděl do obličeje, pochopil bych vše. Alespoň si to myslím.

*

Je vidět Madeleine. Dokonce i z nitra katedrály, z nitra její biostáze - dovnitř dopadají paprsky žírné červeně. Čekám na Gazmu už půl hodiny. Sundal jsem skafandr a položil ho na nejbližší lavici, vedle přílby. Chvilí jsem se modlil; Gazma stále nepřicházel. Bezděky jsem zvedl hlavu a začal si prohlížet spletné vnitřnosti Katedrály. Pocit nebyl tak silný, jak říkal Mirton, ale i já jsem každou stou myšlenku nasměroval k labyrintům vysokých stínů s přesvědčením, že Gazma odtud na mě pohlíží. Přistoupil jsem až k samé hranici biosféry, abych si zblízka prohlédl živokrystový kámen. Reliéfy byly velice složité, jeden vzor přecházel v druhý, geometrie přilehlých figur odváděla pohledy mimo dosah světla. Pochopitelně to nebyly reliéfy, kameny Rohu přece nikdo nezpracovává. Z prvních zrn začatá forma se zakousla do studené půdy planetoidy a spustila vlnu nanopřeměn, až tu byl atom po atomu postaven pomník Ugerzovy vděčnosti. Co však může být uzavřeno v prvotních algoritmech zrn, v architektonických kódech živokrystu? Tato hlava - nepochyboval jsem, že je to hlava - ta hlava i ta silueta, i ten kamenný meniskus, i převis kamenných lebek, i ten chorovod na střevu - temné struně, protažené nitrem Katedrály, chorovod hubených postav, *danse macabre* nelidských koster, to vše se nemohlo vejít do kódu iniciačních zrn; neznám přesně jejich kapacitu, ale nepřipadá mi pravděpodobné, že by do nich projektanti vepsali budoucí polohu každého úlomku izmiraidového kamene; v tom ergotické živoplánování nespočívá, je třeba ponechat značný prostor chaosu. Pokud to tedy není dílo projektantů, jejich umění - koho tedy? Kdo tvořil? Kdo poskytl půvab křehkým andělům, krvežíznivost lebkám stagmitových démonů, prelud vlnění ohybům vnitřní kůže Katedrály, kdo vytvořil toto umělecké dílo? Rozhodl jsem se, že nastuduji něco o nanotechnologiích.

Vylezl jsem na opěradlo lavice a z něj na kostnatý výrůstek jednoho z ohnutých žeber Katedrály. Tady, uprostřed hlavní lodě, zpod kamenů jako silnou blánou znetvořující výraz vyhlížejí, prorážejí - hlavy přirozené velikosti. Stíny měkce splývají po čelech a tvářích, přesunul jsem ruku, špičky prstů, studené, velice studené, kůže tuhne. Odtrhl jsem ruku v obavě, že přimrzne, to by byl teprve skandál. Moc prudce, moc prudce, gravitace je na Izmiraidách minimální, mírné odstrčení vynese do výšky několika metrů. Letěl jsem nízkým obloukem a narazil zády do ochranné bariéry biosféry, která let trochu ztlumila a odhodila zpátky k Izmirovu hrobu. Stačil jsem se chytit jedné z lavic, otočil se ve vzduchu a narazil na sedadlo levým bokem, hlava klepla o kámen, teď o tom mluvím snadno, ale tehdy jsem si myslel, že mám nejmíň otřes mozku. Nejenže jsem přestal vidět, bolest ovládla všechny smysly, zakryla svět. Ohmatal jsem si hlavu. Vlhká. Teprve za chvíli jsem spatřil na prstech červenou. Vlasy jsem měl spleené krví. Potácivě jsem došel ke skafandru, navlékl si ho, nasadil přílbu, usedl a zapnul diagnoster. Bodly mě mikrosondy. Kost nepraskla, kůže však měla šrámy. Nedošlo k porušení krevního oběhu, ztráta krve nebyla vysoká. Počkal jsem, až se mi přestane točit hlava. Gazma pořád nikde. K čertu s ním, je to nepochybně blázen, jak jsem si mohl myslet, že přijde včas, že vůbec přijde. Uf. Když skafandr zacelil ránu, zabořila. Začaly působit prostředky proti bolesti. Vrátil jsem se do Honzlova hotelu.

*

Napíšu, jak zněly jejich zprávy.

Wasojfemgus, který seděl vedle mě, tvrdil, že jsem se od začátku potil, rozčiloval a chtěl se vrátit. Když ohlásili start, prý jsem se rozběhl k východu.

Kretcher, který mě monitoroval, tvrdí, že jsem si nedokázal nasadit přílbu. Pošlou mi tyto záběry.

Lidé z obsluhy tvrdí, že mě museli chytit a násilně odvléci, abych se nezabil při překotném úprku naslepo po půdě Rohu.

Dva lékaři, McVine a Bedusadus, při prošetření výsledků konstatovali výborný tělesný i psychický stav; rozhodně v mezích všech možných norem.

Na nic z toho si nevzpomínám. Nevím, proč jsem utíkal.

Mirton odlétá zítra. Přišel do mého pokoje a vyslovil nahlas mé vlastní obavy.

„Zdá se, že se jedná o *casus* Gazmy. Symptomy odpovídají. Co se říká?”

Pověděl jsem mu, co se říká. Vzdychl, jako by se litoval předem. Zaklel jsem.

„Přece musím odtud odletět!”

„Zkus to zítra se mnou,” navrhl.

„Jak to zkoušeli s Gazmou?”

Otočil se od okna a pohlédl na mě se směsicí fascinace a odporu, nesmělosti a bezohlednosti.

„Jak k tomu došlo? Co jsi udělal?”

„Nic.”

Nevěří. Podezírá, bůhví co.

S Gazmou tomu bylo tak: uspali ho a naložili do lodě. Odstartovala a Gazmovo srdce přestalo bít. Resuscitace, stimulatory, adrenalinové injekce. Teprve poté, co to jednomu doktorovi došlo a přikázal návrat (pochopitelně mozkoun; potom si svou intuici nedokázal vysvětlit), vrátili se a Gazmu s námahou reanimovali. Ubožák právě prožil klinickou smrt.

Nejsem si jist, jestli chci podniknout podobný pokus. Ale nějak se na Lizonne vrátit musím! Madeleine vymrští Izmiraidy do vesmíru, do absolutní tmy. Okno se rychle zavře.

Přišel i Telesfer. Vlastně přišla Kleinertová. Telesfer chtěl vědět totéž co Mirton: co jsem udělal. Nic! Něco nadhazoval. Ten hlavoun nedokáže pronést větu bez podezíravosti. Co dělat, tak ostatně fungují jejich smysly.

Spojil jsem se s biskupem. Nepříjemný rozhovor, zejména při takovém zpoždění. Biskup Hauptert si zřejmě myslel, že jsem se zde něčím nakazil. Zajímalo by mě čím, město v kráteru je odjakživa sterilní, Roh nemá ani stopu atmosféry, o biosféře ani nemluvě. Přesto ho chápu, situace je složitá, ze všeho nejmíň potřebuje smrt duchovního na Izmiraidách.

Vyzpovídal jsem se.

Nevím, co mám dělat. Zpráva je hotová, ostatně jsem materiály posílal na Lizonne průběžně. Ale Gazma - s Gazmou musím mluvit nezávisle na zprávě.

Šel jsem tedy na městský úřad. Tam je terminál kontrolního systému biosféry. Víím, že zaznamenává všechna otevření průchodů a že skafandry mají identifikaci. Pokud je počet Gazmových průchodů lichý - znamená to, že je uvnitř, pod kopulí. Byl sudý.

Průchody jsou dva: do Katedrály a na letiště. Vlastně je jich víc, ale ostatní se normálně nepoužívají, vyžadují speciální kódy; ptal jsem se a počítač mi odpověděl. Takže Katedrála nebo letiště. Sázel jsem na Katedrálu. Ověřil jsem poslední průchod. Letiště. Nu což, také má právo pokusit se o odlet.

Zamířil jsem k průchodu. Pro všechny případy jsem měl skafandr. Usedl jsem do zahrádky opuštěné vily - asi deset metrů od průchodu - a čekal. Míjely mě gruisy a D-mucky odjíždějících. Někteří po sobě jen tak koukli, jiní mi mávali na rozloučenou. Všichni pochopitelně věděli.

Objevil se za hodinu. Sňal přilbu a uviděl mě. Myslel jsem, že uteče, ale klidně vešel do zahrady a usedl do trávy. Tentokrát se díval docela jinak, nebál se. Jistě, také věděl.

„Jak odletíme?" zeptal jsem se.

Hloupě se zašklebil.

„Nejde to."

„Proč?"

„Izmir nás přijal."

Zřejmě jsem se zatvářil nepříjemně, protože na obranu pokrčil rameny.

„Říká se, že se podobné věci stávají lidem v Jeruzalémě, u hrobu Páně. Když se někdo přiblíží a zjistí... víte, otče... potom není schopen odejít na větší vzdálenost, opustit město. Hrob ho přitahuje jako magnet železo, je možná vyznačit meze potenciálu. Lidé z toho blázní, umírají nebo se stávají poustevníky či mnichy, případně se zabíjejí."

Chtěl jsem se ho zeptat, co z toho předvídá pro sebe. *Zdržel* jsem se však ironie.

„A vy? Co jste zjistil?"

„Ona žije, víte to, že?"

„Kdo?"

„Katedrála."

„Hm. Napadá vás důvod toho... uvěznění?"

„Dotkl se nás. Přijal. Mě rozhodně. Patřím jemu, Katedrále."

„Míníte Izmira?"

„Koho jiného? Nemodlil jste se u jeho hrobu? Nelíbal ruku?"

„Vy jste se pomodlil a on vyprosil vaše uzdravení."

„Ano, ano, ano."

„A k čemu je, když odtud nemůžete odletět? Kdybyste zůstal na Lizonne, žil byste déle. Pokud vím, schizofrenie není smrtelná."

Gazma vyskočil jako opařený.

„To říkáte vy? Kněz?!" málem se zalkl. Pak se trochu uklidnil a opět usedl na zem.

„Přesto zkoušíte odletět," poznamenal jsem.

„Cože?"

„Proč chodíte na letiště?"

„Navštívil jsem „Sagittaria", " zavrčel (opět starý Gazma) a odešel.

Ještě chvíli jsem ho viděl, jak vyskakuje nad střechy budov nižších kruhů, s takovou energií putoval.

Navštívil „Sagittaria". Budiž. I když - co má pohledávat v tomto prázdném a studeném, dehermetizovaném vraku? Ale u Gazmy je možné všechno.

Také jsem tam jednou zašel. V rámci přípravy zprávy. Konec konců je to kultovní místo, tak populární, že z letiště je k němu nataženo bezpečností lano. „Sagittarius" nebyl přizpůsoben k

přistávání na povrchu planet s tak mizivou gravitací, a dosedl na Roh šikmo, bokem, rozdrtil část antén a výložníků včetně jedné z trysek (při dosednutí na zád' by zničil všechny). Havarijní průlez je ve výši osmi metrů, je tam žebřík ze živokrystu, spuštěný shora. Oboje dveře průlezu jsou otevřené. Fosforeskující šipky v úzkých chodbách ukazují cestu k Izmirově kabině. Samotná kabina je zarostlá průhledným živokrystem, kvůli konzervaci památek a znemožnění krádeží nebo účelových úprav. Od žebříku rovinou černých skal vede takzvaná Cesta Předů. Každých padesát metrů na ní stojí kovové kříže. Cesta vede až ke Katedrále. V dobách největšího rozmachu vesmírných poutí ji tucty poutníků absolvovaly po kolenou, někteří se dokonce plazili a opakovali tak Izmirovu poslední cestu. Hlasitě protestovali proti záměru natáhnout tam bezpečnostní lano. Svatý Izmir lano neměl! Hm, ale určitě nelezl po kolenou. Několik poutníků se zabilo. Jejich kamenné mohyly vyznačují Cestu Předů střídavě s kovovými kříži.

Dovedu si představit Gazmu, jak denně o samotě absolvuje toto pokání, jak se plazí po drsné skále pod chladnou kopulí vesmíru, od kříže ke hrobu, od vraku ke Katedrále a zpátky, s Izmirovým jménem na rtech, bílý skafandr na černé planetoidě, zahalený tmou, nikdo neslyší chraplavé modlitby, protože rádio vypnul.

Bedusadus se mě zítra pokusí odvézt v bezvědomí (právě volal). Asi půjdu sloužit mši, požádám Mirtona, aby ministroval. Také odlétá tím charterem. Madeleine právě vychází nad okrajem kráteru, je velká jako pěst a pořád větší, velice krásná.

*

Nepodařilo se. Bedusadus odletěl, Mirton odletěl (většina lidí už odletěla). Kvůli mně se odlet „Winstona“ značně opozdil. Museli mě vyložit a vrátit na Roh. Vymizel i EEG.

Nežil jsem.

Bože, dej mi sílu naděje. Bojím se. Děsím se. *

Že organismus tak alergicky reaguje na vzdálení od Izmiraid, je jedna věc. Ale jak mě jejich blízkost vrátila k životu, když jsem podle všech kritérií - lékařských i nelékařských - byl už mrtvý?

Hrozné pomyšlení.

Zavolal mi Telesfer (odlétá dnes se zbytkem personálu CFG). Jeho dotazy mi nabídly odpovědi, o kterých se nechci šířit. Ptal se totiž, jestli jsem někdy přišel do přímého kontaktu s Vatou. Co má k čertu znamenat onen „přímý kontakt“? Vždyť jde o skalní útvar! Stovky metrů pod povrchem půdy! Začal jsem uvažovat, co mohl mít na mysli. Že mi tehdy v laboratořích CFG neřekl o Vate všechno, jsem věděl od začátku. Prozradil jen to, co chtěl. Nahodil udičku, zkoumal vodu. Vždyť CFG udělala stovky vrtů, určitě získala kila Černé vaty. Ani další společnosti nemařily čas. Jaké pokusy s ní prováděly? Co vyzkoumaly? Telesfer se pravděpodobně domníval, že jsem zašel ke konkurenci. A ta konkurence... Co může mít Vata společného s mým a Gazmovým uvězněním na Izmiraidách?

Volali i z Lizonne, z kurie a z Akademie. Celý den každou chvilku pocházela nějaká zpráva z planety. Představil jsem si, jak ji z mého příběhu rozbolela hlava. Večer biskup svolává v mé záležitosti radu. Pozitíří se uzavře okno pro nejrychlejší loď z parkujících u Izmiraid. Neumím si představit, na čem se vlastně mohou usnést. Naděje musí zůstat.

Zakrátko odletí i Honzl. Zdá se, že jsem jeho posledním klientem. Předal mi kód — klíč ke všem svým nemovitostem na Rohu. Chtěl něco říct na rozloučenou, ale vzdal to a zmizel. Opravdu jsem se musel tvářit dost neobvykle.

Mirton zanechal svůj byt v podobném chaosu, v jakém v něm bydlel. Vstoupil jsem dovnitř a něco hlučně upadlo na podlahu. Existují rozdíly, třeba holé zdi. Zřejmě si vzal s sebou snímky Katedrál. Zapnul jsem promítačku, ale sebrali její archiv. Zapnul jsem počítač, ale neměl paměť. Začal jsem přehrabávat Mirtonovy věci - je to dobrá metoda, jak zabít čas a rozptýlit se: zvládnutí tohoto chaosu určitě zabere déle už dva dny,

Na skříni jsem našel krabici s několika svitky fólií, na kterých byly zvětšené černobílé snímky Katedrály. Postupně jsem je rozvinul. Mirton na ně něco načmáral, jakési poznámky, šipky ukazovaly na fragmenty vyznačené červeným fixem. Několik snímků jsem přilepil na zeď, aby si je prohlédl podrobněji. O co se tu jedná? Mirton zatrhl malé architektonické detaily: římsu jedné z věží, portálové pseudochrliče. Vedle psal: 2 MĚS. DAL.? PERILÉVIUM. A ještě: TRANSPORT HMOTY? U jiného: 3 MM/H.

Zanechal tu také několik knih, nevázaných samizdatů. Byly to hlavně skripta nanotechnologií: *Živokryst: stavba a funkce*; *Spoutaný chaos čili Cesta života*; *Programování otevřených negentropických systémů - úvod*; *Autojazyk nanostrojů*. Příručka a podobně. Vzpomněl jsem si na holo, do kterého jsem první den málem vstoupil. Mirton tedy studoval Katedrálu od základů: její architekturu i způsob vzniku až po materiálové technologie.

O samotném živokrystu vím dost, takže jsem mohl tyto knihy projít bez pocitu, že buším hlavou do zdi ezoteriky *hi-tech*. Sice jsem nikdy definitivně nepochopil teorii jeho programování, protože mysl se bouří a odmítá pochopit ideu plánování nepředvídatelného, výpočet nevypočitatelného. Praxi však ovládám, sám jsem dokonce zaséval. I když jen malý altánek u jezera u prarodičů na Hoolstalonu. Udělal jsem všechno přesně podle návodu: nakreslil jsem zhruba čtverec (špičkou boty do půdy), otevřel hermetické balení živokrystu (série „Altán - Benátky“, pokud si vzpomínám; samozřejmě autoletální), odměřil na dlaň dávku zrn - a zasel podél čáry. Pár jich zbylo, ty jsem nasypal do rohů. Potom jsem na ně vychrstl předem připravená dvě vědra bahna. Přes noc vyrostl hezký altánek. Kolik mi tenkrát bylo, třináct? Už tenkrát mě dráždila nepřesnost tohoto procesu: bylo jedno, jestli zaseji zrna podél čáry nebo je rozsypu volně; bylo jedno, když některé upadlo; bylo dokonce jedno, jestli je vysypu všechna nebo jen čtvrtinu (v záruce psali, že postačí i několik zrn - celé balení, asi dvacet deka, sloužilo k tomu, aby zvýšilo pravděpodobnost ideálního cílového tvaru co nejvíce k jedné). Samozřejmě existuje - nomen omen - základní rozdíl mezi sériovým, uzavřeným živokrystem, z něhož vznikl altánek mých prarodičů, a originálním, naprosto unikátním, otevřeným živokrystem Katedrály. Rozdíl je v metodě předprogramování jejich kódů. Živokryst Katedrály patří k „neúplným“: na počátku nemá přesně vymezené všechny cílové tvary. Například onen altánek by vyrostl naprosto stejný, ať bych jej vysel na sopce nebo na dně lizonského oceánu nebo na skále Rohu. Zato Katedrála by vyrostla značně jiná už při změně tak nepatrných parametrů, jako je doba výsevu.

Nad těmito knihami jsem zapomněl na ubíhající čas (člověk totiž dokáže ovládat vlastní myšlení) a teprve signál spojení s planetou mě vrátil do reality. Porada už skončila.

„V tuto smutnou hodinu ti toho moc neřeknu,“ sdělil biskup. „Zbývají dvě alternativy, obě stejně tragické. Nemáme právo se vyslovit pro žádnou z nich. Možná se vrátíš živý na Lizonne, pokud se prese všechno rozhodneš odletět; není to však moc pravděpodobné. Přesvědčuji mě, že pokud zůstaneš na Izmiraidách, přežiješ ještě několik let a potom zemřeš osaměle v té prázdnotě.“ Sevřel rty. „Připadá nám, že v utrpení jsme vždycky sami, ale není tomu tak, nikdy tomu tak není. Pamatuj na to, tam v temnotách. Bůh tě nikdy neopustí, synu.“ Požehnal mi. „Odpusť mi, že jsem tě tam poslal.“

Ano, ve chvílích opravdu posledních se vracíme k nejprostším slovům a mluvíme stejně jako děti; na počátku i konci je stejná upřímnost, jistota a prostota.

*

Za necelých pět hodin se uzavře okno, automatická loď „Portské víno“ odstartuje ve stanovenou dobu, ať budeme s Gazmou na její palubě nebo tam budou pouze dva poslední inženýři NASA - odletí, protože musí.

Gazma tam určitě nebude; vím to, sám mi to řekl. **Chce** tady zůstat.

A já? Měl bych si hodit mincí, ale zřejmě bych se stejně osudu nepodrobil.

Město pod kopulí je prázdné, nafouklé do šířky i výšky velkým tichem, jen fontány šumí a

rostliny šelestí v umělém větru. Procházím širokými ulicemi, kráterem nahoru dolů i podél úbočí. Celé ráno (bylo to ráno, protože jsem se zrovna probudil; spolkl jsem dvojité stop) jsem se nechal dálkově zkoumat odborníky z planety. Zůstaly zde ještě mnohé kvalitní přístroje, přesto ne však tak cenné, aby bylo levnější plýtvat palivem na zpáteční cestě na Lizonne za každý gram. Teď jsem jejich jediným uživatelem. Na planetě vášnivě diskutují. Určitý rozdíl tu je: oficiální vyslanec kurie a posedlý schizofrenik. Vymýšlejí jednu teorii za druhou, jen mozkounů se účastní asi tucet, uplatňují své metaintuice. Když začali mluvit o punkci, utekl jsem.

Volba je samozřejmě jasná, není proč si házet mincí: **musím** nastoupit do lodě, omámit se a spoléhat na milosrdenství boží. Zbývá totiž nepatrná, přesto naděje - že na Lizonne někdo někdy vymyslí, jak mě probudit. A Gazma? Gazma zemře, zdechne jako pes na Izmiraidách, uhánějících mrazivým a temným prostorem. *Zeptal* jsem se počítače. Ukázalo se, že nezemře hladem ani žízní nebo nedostatkem vzduchu: kráterová biostáze tvoří uzavřený systém, nic neuniká ven. Nic kromě tepla. Kopule prochladne (výpočet počítače) za nějakých osm - deset let. Kdybych zasel logický Živokrst, poskytl by přesnější prognózu. Tak či onak, vše je jasné: čím dále od Lévie, tím méně její energie kolektory zachytí; už teď je slunce jako hrášek. A protože platí zákaz stavět ve vesmíru privátní jaderná zařízení (v podstatě nesmyslný, to uzná každý) a protože nikdo nehodlá vrazit jmění do „odepsané“ zásoby paliva - Gazma umrzne. Teoreticky by se sice mohl někde zakopat a důkladně izolovat malý habitat. (Zůstala tu ještě příslušná zrna?) Ale zřejmě nic takového nezamýšlí. Nevím, kam chodí. V rádiu se neozývá. Ve městě ho nevidám. Nepochybně absolvuje Cestu Předů, tam a zpátky.

Nesmím vtipkovat. Nepochybují, že (díky nemoci?) má nyní větší duševní klid.

Jemu určitě neustále netelefonují všichni příbuzní a přátelé, včetně lidí, na jejichž existenci už docela zapomněl, ale kteří si nedovedou odepřít potěšení osobně kondolovat Atrakci dne. Vím, že někteří z nich to myslí naprosto upřímně, ale „- opravdu je mi líto!“ - tady, na této holé skále, pod chladnou oblohou, s tichým rozbřeskem smrti, to zní jako krutý vtip. Neodpovídám, určitě bych je všechny seřval. Závist, ano, poznávám na jazyku její chuť; nepožádej bližního svého o žádnou věc - ale když tou věcí je život... Je třeba požádat, závidět.

Tato hořkost pochází z hlubokého pocitu nespravedlnosti. „Nezasloužím si to.“ Útěcha pro nejmenší. Jak jednoduché...! Rozum odmítá, ale do srdce proniká jed. Je to boží soud - vlastně ho všichni očekáváme už v dočasném životě. To nejde vymýtit, je to podvědomá naděje i strach: že všechny dobré i zlé skutky se nám rychle vrátí, že vesmír navrátí to, co přijal; miský vah musí zůstat v rovnováze. Homeostáze štěstí a smůly, *wa*. V hloubi duše se cítím jako oklamáný. Pýcha? Nepochybně.

Nejhorší je, že nic z toho nechápu. Kdyby se jednalo o nějaký fyzikální činitel... Chci říct: identifikovatelný. (Je totiž nepochybné, že není čistě psychický.) Nějaká nemoc. Evidentní korelace mezi mnou a Gazmou. Něco pojmenovatelného. A v této situaci... Velice snadné je zlobit se na Boha. Jen hluboce věřící jsou schopni velkého rouhání.

Navzdory mým slovům je to prosté.. Tady, pod temným příklopem vesmíru... Madeleine... Už ji nezakryji nataženou dlaní. Kohout přeskočil Květy, Mlok honí Klíč a zřejmě ho spolkně, na severním pólu se rodí nová bouře, zatím nepojmenovaná, purpurová, až oči přecházejí, je to zvláštní, měla by přijít z opačné strany, od rovníku; ale Madeleine je odjakživa Paní kouzel. Od obratníku Raka na mě mrká kulatý stín Asmodea, černý bod na kotouči pastelových barev. Co nevidět ho slupne Arašíd, zatmění giganta planetoidy jsou stále efektnější.

Zbývají mi... čtyři hodiny. Dvě stě čtyřicet minut života. Méně: předtím tam musím usnout. Pokouším se modlit, ale cítím, že se jen klamu. Studená chodidla i dlaně; opět potíže krevního oběhu v mikrogravitaci. Něco bych pojedl, mám příšerný hlad - ale mozkouni tvrdí, že je lepší mít prázdný žaludek.

Poslední pohled na Katedrálu. Beru si několik Mirtonových fotografií. O co mu vlastně šlo? (No dobrá, budu myslet na něco jiného.) Myslím, že sledoval změny katedrální architektury; našel

nějakou vadu v kódu živokrystu, mezeru v proceduře. Snímky to potvrzují. Obešel jsem několikrát katedrálu a vyhledal reflektorem některé z fragmentů, které fotografoval a srovnával: jsou jiné, změnily se do jiných, více či méně podobných tvarů. Ty, které jsem nenašel, nenašel jsem určitě proto, že se i s okolím změnily natolik, až je nemůžu na snímcích najít. Jak rychle to postupuje? Mirton se zřejmě pokoušel toto tempo určit. Určitě je pomalejší než tempo prvotního růstu, vždyť tu Katedrála stojí tolik let, lidé by si všimli. Zatím to vypadá tak, že si ani Mirton nebyl jistý. Nebo mu šlo o něco jiného?

Ve světle se mihnul Gazma: zahlédl jsem rychlý pohyb v horní části levé věže. Hned se skryl hlouběji v jejím nitru, protože dále jsem viděl jen nehybné stíny. Co tam dělá? Jak se tam vůbec vyšplhal? Katedrála - nemusím si to připomínat, je to vidět - není stavbou ergonomickou, její architektura neslouží lidem, nemá žádné schodiště, průlezy pro údržbu, Gazma na to musel jít horolezecky. Jistě, gravitace je slabá, ale pokud odtud spadne na hlavu, určitě si ji rozbije, hmota zůstává hmotou a rychlost rychlostí.

Vstoupil jsem dovnitř. Stojím u Izmirova hrobu. Co říkal ten blázen? Že se jedná o přitažlivost? Že se nelze uvolnit? Jako železné piliny. On možná. Já nic takového nepociťuji. Sňal jsem přílbu a rukavice. Náhrobní kámen je studený a hladký. Hranatý obličej Izmira Předů mi vyplňuje dlaň. Převinul jsem záznamník a ještě jednou vyslechl *záznam* mého rozhovoru s Telesferem v laboratořích CFG. Dejme tomu, že Černá vata je výtvorem mimozemšťanů. Že je Hoanovým strojem, přestože my nedokážeme odhalit nositele tohoto působení. Stopy gamma záření navozují nějakou velkou vesmírnou katastrofu. Izmiraidy statisíce let prolétaly mezihvězdným prostorem. Nebyly úmyslně vystřeleny do vesmíru před výbuchem? Proč? Kam směřují? Vždyť nebýt náhodného setkání s Madeleine, ukončily by svou dráhu právě na oběžné dráze Lévie. Tedy jedno z toho: buď jde o záměr, nebo ne. Asi ne. Vezměme si takový živokryst. Jsou možná jiná řešení. Ale čas - čas - hlubiny milionů let - to není perspektiva civilizace...! Ale i kdyby to vše byla pravda - co je potom Vata? Drží planetoidy pohromadě. Ale proč? Kdyby to byla její jediná funkce... Smysl! Smysl! Náhrobní kámen je tak hladký, že je skoro vlhký. *Deo Optimo Maximo*. Krásný reliéf; dobře, že přinejmenším on není živelný. V podstatě není obtížné pochopit Gazmovu fascinaci, estetika je prvotním jazykem náboženství. Sto devadesát pět minut. Červeň, žlutá a modř Madeleine prosvítají žebrovím Katedrály, všechno je zde buď ve stínu, nebo se koupe v intenzivních barvách. Sedám si, uklidňuji srdce. Myslel jsem, že se budu především bát, děsit jako zvíře - ale pociťuji už jen smutek, velký, nehybný, těžký, tísnící. *Žádné* myšlenky, *žádné* příkazy tělu, i oči mám suché; jen tíseň v prsou. Ostatně škoda slov, lépe je mlčet.

Neodletěl jsem.

U hrobu jsem usnul. Zůstal. Před hodinou loď odlétla.

Ježíši Kriste.

*

Za týden.

Bydlím u Honzla. Gazma se někde toulá, nevidám ho. Neotevírám zásilky z planety, obsahují jen dotazy.

Madeleine zabírá dvě třetiny oblohy, je tak jasno, že musím nosit tmavé brýle.

Čtu. Spím. Rozjímám o Katedrále. *

Do hajzlu, proč vlastně...

Zavolal jsem Mirtonovi.

Řekl, že fotografoval změny fenotypu Katedrály proto, že genotyp, totiž kód zrn, chybu nemá.

„Trvalo to dlouho, protože jsem pořád hledal v iniciačních algoritmech patřičnou vadu; udělal jsem série snímků a mohl tak přibližně určit mezery procedur.“ Bylo to jeho hobby, věnoval se analýze kvůli relaxaci; pomoc ani radu nechtěl a nabízené by odmítl: veškerá radost ze složení

puzzle vyplývá ze skutečnosti, že obrázek jsi složil docela sám. „A nakonec jsem získal skoro stoprocentní jistotu, že žádné vady neexistují. Avšak Katedrála se nepochybně změnila. Pokusil jsem se určit tempo těchto změn. Byl jsem tam dost dlouho, abych dokázal zaznamenat korelaci rychlosti transformace s blízkostí Lévie. Pošlu ti analýzy i původní údaje. Křivka je dost složitá. Pod dvěma AJ se blíží k nule. V okolí aplévia ostře skáče, ale o tom se budeš moci přesvědčit sám, protože Izmiraidy nyní opustí svou dosavadní dráhu a uniknou z dosahu Lévie. Lépe je to znát v první derivaci. Budeš se tím zabývat?“ zeptal se. „Budeš posílat údaje? Poslyš, vím, že...“ a zrozpačitěl, takže jsem musel sehrát divadlo, aby se uklidnil. „Musíš přece něco dělat, zabývat se něčím, čím přízemnějším, tím lépe. Jinak...“

Nu? Jinak co?

Ubohý Mirton není žádnou výjimkou. Nikdo mi není schopen pohlédnout do očí a povědět pravdu: že jsem mrtvola.

Možná je dobře, že nevidám Gazmu. Bůh ví, co bych udělal. Občas mě naplní taková zlost, že se celý třesu. Hele, objevil jsem kořeny přísloví. „Třást se zlostí“ - člověk tehdy opravdu dostane jakousi chorobnou třesavku, napíná svaly, přežvykuje, funí, před očima má mlhu, natahuje ruce, aby popadl - cokoli - přestože právě ty se třesou nejvíc. Zničil jsem tak několik Mirtonových knih, rozerval na cucky tlusté svazky.

Klidný jsem jen v Katedrále. Přijdu sem, usednu (vzadu nebo vpředu) a zírám jejím složitým skeletem na hvězdy nebo boží lampu Madeleine. Při nahrávání chybí ohlasy. Při sloužení mše chybí ohlasy. Ve svitu Paní kouzel se mění barva jemné záře tryskající z tabernákula. Tady jsem si svýma rukama jistý. Zvedám Kristovo tělo a vidím, jak hostíí proniká duha žhoucích barev planety. Někdy se dotknu druhého pólu a na delší dobu tak ztuhnu, naprosto klidný, beze veškerého strachu a touhy, zakořeněný ve věčnosti, dokud trvající rotace Izmiraid neodsune Madeleine mimo Katedrálu a mimo Roh.

Nevím, jestli tomu u Gazmy stejně, ale zřejmě jsem nemocný.

*

Prese všechno jsem navázal na Mirtonovu práci a systematicky zaznamenávám metamorfózy fenotypu Katedrály.

Využívám největší počítač na Rohu, Matabozzův stroj. Hlavní terminál je v podzemí jejich paláce, ale tam jsem byl jen jednou, abych si přiznal nejvyšší prioritu a otevřel přímé spojení s Honzlovým počítačem. Teď už nemusím vycházet ze svého pokoje.

AI Matabozza se mi vysmála, když jsem se dotázal na program k zobrazování 3D.

„Takové věci improvizuji,“ prskl dialogant, načuřený jako puberták. „K čemu vám to bude?“

Vysvětlil jsem mu to, načež na fleku vypálil pět variant rozsáhlých programů výzkumu. Požaduje postavit kolem Katedrály a na svahu kráteru i městské kopule několik desítek celospektrálních kamer Bul, jejichž šest souprav je v Matabozziových skladech. Obraz poputuje přímo Terrencovi (tak se A jmenuje) a on s ním už udělá všechno, co bude třeba. Konec s Mirtonovým amatérstvím, snímky nacvakánými čas od času.

Zašel jsem pro ty švýcarské zázraky vesmírné špionáže. Opravdu. Stačí je vzít a přitisknout na pokud možno hladký povrch.

Mám snad něco lepšího na práci? *

Včera jsem se asi s'al. Nevzpomínám si, že bych pil, ale - Bože, to je kocovina...! Nic nepomáhá, ani stop. Zvracím u fontány. Když zvednu hlavu, Madeleine mi zasvítí do očí, v hlavě opět exploze, nevidím, takové albedo, možná mezitím začala spalovat vodík, ta záře se nedá vydržet. Hlavně s Mlokem na této straně. Musím se někam schovat.

*

Uf. Nu ovšem. Jednou tady nějací vetřelci najdou mou kostru a přečtou si tyto nahrávky. Budou o mně vědět to, co uslyší (nebo vyčuchají, po konverzi). Že tato kostra kdysi měla hodně svalů, tukové tkáně o trochu víc, než vyplývá z proporcí, kůže o fous světlejší, než je barva zdejší skály, zato vlasy stejné. V podstatě byl stejně mizerným představitelem *homo sapiens* (interní kódový název) jako zbytek jeho druhů, kteří vyrazili z rodné planety do ekosfér blízkých hvězd. Informace zpracovaná jeho nervovou soustavou nezpůsobila - přinejmenším podle jeho znalostí - žádné velké změny v okolí. Až do závěrečného *shutdown* si nebyl jistý, jestli jeho existence zvýšila nebo snížila úhrnnou entropii systému. Většinu času jednal na základě předpokladu, že jde o moderovaný systém, a hlavní administrátor nikdy nezapomněl všechny přístupové kódy. Občas však měnil předpoklady a to tehdy, kdy narazil na výjimečně chybné procedury a zanesl do *maintaineru* horké návrhy *patchů*, a při novém provedení se ukázalo, že k žádnému *upgrade* nedošlo. To vše ustalo po další *reloadu* z ROMu.

Existoval jen v jednom exempláři. *

Blouzním, k sakru.

Možná se mi budou hodit všechny ty zázraky lékařské techniky. Pořád častěji se mi stává, že si přispím.

*

Terrence mi poskytl trojrozměrné projekce Katedrály, v libovolném měřítku, s libovolnou rychlostí. Trochu to připomíná zrychlený film ze života rostlin. Mrtvé, ale živé. Tady, přede mnou, v záři reflektorů, se Katedrála mění z kamene v živočicha. Nedýchá, ale něco jí pohybuje, existuje rytmus - mnohahodinový, složitý rytmus - ve kterém se žebroví hlavní lodě zvedá a klesá, drápy věží se svírají, řady kostních hřebenů se vztyčují a přiléhají ke kříži, a kříž, vlastní kříž se zvětšuje. Avšak pod tímto rytmem, v pozadí, se děje víc, jenže lidské oko a tím spíš lidský mozek - to neregistrují tak snadno, protože tady neexistuje pravidelnost a plán. Změny jsou malé, ale četné; skládají se vzájemně na sebe, někdy se srovnávají, někdy umocňují. Plynou s rytmem nebo proti němu - a zdá se, že opravdu neexistuje plán, cílová forma.

Musím se vystříhat tak ukvapených úsudků. Každý, kdo sázel živokryst, viděl na vlastní oči, jak se z autentického chaosu rodí předem určený řád.

Jak se rodí krása. Protože o Katedrále mohu směle říct, že je krásná. Není hezká, příjemná na pohled, diváka neuklidňuje - ale je krásná. Estetika tělesa je jiná než estetika dvourozměrného obrazu nebo estetika pohybu. Nezaujme jen zrak, ale i hlubší city. Naléhá. Reorganizuje prostor i lidi v tom prostoru.

Acheiropoieta - právě to je Katedrála. Přírodní posvátný artefakt. Kdysi tak v jeskyních stalagmity vytvářely Piety; ve skalních útvech podél cest lidé spatřovali podoby svatých, obličej Ježíše a Marie v chumáčích kouře. Přírodní relikvie, umění zázraků bez lidského zásahu. Nyní máme živokryst. *Acheiropoieta* znamená věc nevyrobenou lidskýma rukama. Předmět bez autora s očividnou teleologií. Kdo mi sdělí jméno tvůrce Katedrály? Kdo mi představí architekta, v jehož mysli vznikla ta úžasná kompozice tvarů? Komu složit hold? Programátoři živokrystu věděli pouze to, čím Katedrála být **nemá**: stanovili okrajové podmínky. Katedrála jako taková v jejich myslích neexistovala.

Kdo je tedy autorem tohoto uměleckého díla?

Izmiraidy?

Náhoda?

Nikdo?

Teorie chaosu?

Kolik umění je v kousku dřeva vyhozeném na mořský břeh? Kolik v nezamýšlených vmetcích hmoty? Zvedám hlavu a před očima mám vesmír. Rohrschachovy temné mlhoviny, řeku Mléčné

dráhy, jemné květy hvězdokup. Kvasary. Skřípavé hvězdné staccato pulsarů. Rozum to vše absorbuje, zpracovává, organizuje, pojmenovává.

První kosmonaute po návratu z oběžné dráhy často mluvili o mystickém zážitku. Mohli obcovat přímo s vysokou transcendentálností. Vesmír - Katedrála působí stejně.

Je nebezpečné se tak zadívat... *

V původním kódu Katedrály chyby nejsou, což potvrzuje Terrence, kód obsahuje silné, nezlomné příkazy terminálové dezaktivace; zbývá velická mezera u mnohých parametrů, avšak bariéry růstu poskytly nejsilnější z možných, totiž klasické Povostovy sekvence. Terrence mi to všechno vysvětlil, jsem tedy nyní expertem. Bez Povosta se ponechává prakticky jen logický živokrst, všechny ostatní ho musí mít, jinak bůhví, co by se mohlo stát; hrstka zrněk pohozená pro vznik židle nebo stolu by se *začala* lavinovitě množit, 1-2-4-8-16-32-64-128-256-512. Opravdový nádor živokrstu, přiletí kurýr ze Země a místo planety spatří židli létající kolem Lizonne: ŽIDLI, jejíž každá noha měří desetitisíce kilometrů, možná až septilion srostlých židlí běžných rozměrů. AI mi jasně tvrdí: Povost je stoprocentně jistý, vždycky blokuje.

Fakta neodpovídají teorii - tím hůř pro program. Terrence se hrozně namáhá, aby vysvětlil tento rozdíl.

Tentokrát jsem se projevil jako mnohem nápaditější a na samozřejmost jsem přišel první. Zašel jsem do Katedrály, odsekl kousek nového výrůstku a odnesl jej AI k analýze.

Terrence jej rozžvýkal, prosvítil, semlel, rozložil, zmrazil a spálil. Potom sdělil:

„Struktura těchto nanorodých zrn neodpovídá žádné ze struktur živokrstu uložených v mé paměti. Nedokážu přechít jejich program; jejich kód ani přibližně neodpovídá SJMN.”

Zeptal jsem se, co to znamená. Chce snad tvrdit, že Katedrála není zhotovena ze živokrstu?

„Ne,” namítl, „je to živokrst ve stejném smyslu, jako je původní lizonská fauna pořád faunou, přestože nereplikuje DNA a jejím základem nejsou bílkoviny.”

Tak jsem odpověděl na jednu z otázek, které jsem svého času dostal, totiž tu od Stefana Ugerza, a bez skrupulí jsem mu to na rovinu vyložil (člověk *de facto* nežijící si to může dovolit, co znamenají formality pro Nezávislého? Takového *savoir-vivre* Raskolnikova).

„Povedlo se,” řekl jsem mu. „Využil jste synovcovo zázračné uzdravení k bezpečnému otestování nového živokrstu své firmy. Tady na Izmiraidách, kam nesahá ničí jurisdikce a kde neexistuje hrozba nekonečné expanze nanorostů, jste mohl klidně, utajeně - v podobě církevní stavby vyzkoušet várku Rotschildova-Larusova živokrstu. Teď celý pokus odlétá do mezihvězdného prostoru, co vám tedy brání v přiznání? Poskytněte opravdový prvotní kód, ne ten podvodný, který jste podstrčili do návodu. Poskytněte programy k analýze, abych mohl zasadit logický živokrst pro extrapolaci s přijatelnou chybou.”

Tuto zprávu jsem mu poslal.

A Ugerzo odpověděl:

„Chápu váš psychický stres. Ale laskavě se vzpamatujte a přestaňte hlásat podobné nesmysly. To všechno jsou bláboly. Soucítím s vámi, ale nenechám na sebe tak plivat.”

A co mi uděláš, čubčí synu? *

Už opouštíme Madeleine. Dala Izmiraidám takovou ťafku, že se na obloze zmenšuje dvakrát rychleji, než předtím rostla. Ale příšerně září. Seřídil jsem přílbu skoro k absolutní neprůhlednosti.

Musím chodit k pilířům i kopuli, protože bestie Gazma mi systematicky ničí Bul. To byla snad už desátá kamera. Dostává se k nim tak šikovně, že nikdy není vidět, dokud přístroj nerozbije. Jejich počet je omezený, a já musím nepřetržitě monitorovat Katedrálu, která se mění pořád rychleji, Mirtonova funkce odpovídá, křivka stoupá. Zřejmě bych měl přeprogramovat městské

průchody, aby pouštěly pouze mě. Třeba tak, že každý pokus o otevření, aniž by od předešlého uplynulo dejme tomu dvacet hodin (v Katedrále totiž nemá jídlo ani pití) bude blokován. To ho zadrží v kráteru. Pro jistotu bych měl program těchto průchodů spojit s průchodem Katedrály. Nebo ještě lépe: postavit před ni jednu Bul.

Když na ni nyní pohlížím se září Madeleine vzadu... je Katedrála nejkrásnější. Dokonce i úhly a perspektiva jsou jaksi podobnější těm, které promítl Terrence. Málem čekám, kdy se pod mým pohledem Katedrála začne proměňovat v kamenné imago. Roste tak, že je nyní mnohem větší než tehdy, kdy jsem ji spatřil poprvé. Rovněž se zvětšují rozestupy v exoskeletu. Z věží vyrůstají křivé, asymetrické ochozy. Vypadají jako mosty vedoucí z věží. Uprostřed hlavní lodě... nejsem si jistý, to určitě budou stíny od Madeleine.

Je to nemožné - ale jsem opravdu schopen vnímat její změny v reálném čase?

V reálném čase, to zrovna! Trčím tu dvě hodiny, zřejmě nějaká letargie. Něco mi zřejmě je.

*

Je to zlé. Nevím co, ale vypadá to hrozně. Černé fraktály trnů. Proč to Bedusadus a McVine neobjevili? Je to patrné při každém zvětšení plazmy, na tomografiích. Neoživokryst v mém těle. Hodně a pořád víc.

Zabije mě. Terrence tvrdí: „Týdny.“

Někdy mi musel někdo něco vstříknout. Kdy. Kde. Jak.

Proč to neodhalili dříve?!

Gazma. On také? Určitě ho zkoumali.

Nemůžu ho najít. Průchody kopule kráteru ani průchody Katedrály nezaznamenaly během posledního dne jeho vstup. Mohl bych předpokládat, že se skrývá někde ve městě, ale vím, že byl venku, když jsem spustil program, protože mi dál ničil Bul. Nechápu to.

Špatně snáším světlo. Madeleine je pořád menší a já přesto musím nosit brýle. Kdybych to uměl, zatemnil bych celou kopuli.

Jsem ospalý. Je tu horko. *

Vnímám směr. Kámen.

Dějiny lékařství znají případy infekce živokrystem. Vždycky skončily smrtí; rychlou a bolestivou.

Každých několik hodin se vyšetřuji (ledaže zaspím). Rotschildův-Larusův živokryst mě požírá.

Po Gazmovi není ani slechu.

Uvažuji, zda nezavolat. Ale komu. Co říkat. Ted', s takovým zpožděním. A co mi můžou říct. Nic, nic.

Zakopávám pořád častěji. Vážím se, rychle přibývám na váze.

Madeleine je velká jako hrášek. Tma. Ale září, jak umí.

Zdá se, že jsem bezděčně zdemoloval svůj pokoj u Honzla.

*

Právě se dívám na nejnovější lékařskou analýzu. Křivka nárůstu neoživokrystu v mém organismu se shoduje s Mir-tonovou křivkou.

*

Probudil jsem se u Izmirova hrobu. Nedokážu si vzpomenout, jak jsem se sem dostal. Svlékl jsem skafandr - ale kam jsem ho strčil? V biosféře katedrály není. Asi to bude Gazmovo dílo... Koho jiného?

Sedím a čekám. Žebrovím Katedrály už není Madeleine vidět. Hodně stínů. Hezké. Vůbec se nebojím.

Dříve nebo později musí Gazma přijít.

Nyní pohlížím na Katedrálu jinak: jako na organický relikt. Nad polosférou biostáze, za oltářem, vyrostla nějaká drsná hlíza, na kterou si z předchozích návštěv nevzpomínám. Je velká, má asi deset metrů. Hledím a vidím začátek ústrojí. Vodorovné pletence od věže... Tepny? Šlachy? To vše během dnů, kámen je kámen, stavba se ani nehne, živokryst je hladký a studený.

Postava Izmira Předů vyčnívá z náhrobní desky výrazněji, přestože stíny jsou měkčí. Dlaně touží po doteku, jako by tělo cítilo spřízněnost hmoty.

Na okamžik jsem sundal brýle, ale záře tabernákula oslňuje.

Vyhlížím průchodem. Zde jsou rozestupy v kůži Katedrály největší. Vidím stezku na svahu kráteru a světla kopule, vidím dokonce některé kamery a nejbližší kovové kříže na Cestě Předů. Výš pak nepravidelné díry ve hvězdném poli - to jsou ostatní Izmiraidy. Podle tvaru je však nedokážu rozpoznat.

Jestli se Gazma neobjeví... Hm, zajímá mě, co mě zabije dříve: nedostatek vody nebo novoživokryst R-L?

*

A co když mluvil Ugerzo pravdu? *

Hodinky mě přesvědčují, že jsem spal víc než dva dny. Může to být pravda. Nepocit'uji však hlad ani žízeň. Asi mám horečku.

*

Zvláštní - černé skvrny Izmiraid na pozadí hvězd se zvětšily. Hoanův stroj zřejmě jede plnou parou.

Přehrávám si opakovaně zápisy svých hovorů s Telesferem. Zdá se, že věděl, že mi chtěl naznačit... Ale může to být zdání (a určitě je). S mozkouny je tomu tak vždycky. Proto se také chovají. Když dojde ke zpětné analýze, v jejich případě je ještě obtížnější než v případě otevřeného živokrystu, protože nemají ani iniciační program. Jsou pouhým klubkem nervové tkáně velké jako míč v děloze nositelky. Nikdy se nenarodí; a nikdy nekončí: obnova, růst a rekonfigurace jejich nervových buněk, to je jeden velký boj neuronů a vývoje metaprogramu. Mozkouni také nikdy nedosáhnou oné přesnosti výsledků, jako logický živokryst - avšak dokáží sáhnout do hlubin temných mraků mimo výpočty, rychle poskytnout přibližné řešení, dotknout se svou mozkovou intuicí tajemství. Pokud mluví v obrazech a nejasných narážkách, je to proto, že sami nevědí. Telesfer zhltl údaje a začal snít - o Vatě, o Hoanově stroji, o jakýchsi mimozemšťanech. On ani jiní mozkouni nemohli nic předložit jako důkaz, protože dokazování není jejich doménou - pokusili se tedy obejít struktury svých firem, iniciovat spiknutí. Neúspěšně. Politika není jejich silnou

stránkou.

*

Opíral jsem se zády o stenu Katedrály a přistihl jsem se při tom, že otáčím hlavu a pokouším se jazykem olíznout kámen. Přitom není vůbec vlhký.

Zřejmě mám opravdu horečku. *

Další tři dny. Kde je Gazma? Katedrála, ona... Bože, Bože, Bože.

Neplazit se, vstát.

*

Cože? Už? Izmiraidy, stále tmavší, nepřetržitě zakrývají i Lévi.

Mluvím s obtížemi.

Zmrzačil jsem si ústa. Zřejmě jsem zkoušel jíst živokrust.

Sloužím mši. Naposledy. Ano. *

...vlézt, protože tehdy jsem je zahlédl. Odložil jsem kalich. Můj stín od tabernákula dosahuje až k průchodu. Zaplňují lavice. Světlo je zvláštní. Obloha rozmazaná, bez hvězd, pouze namodralá mlha. A velké díry od Izmiraid. Musí být blízko. Ale jsou také rozmazané v mlze, dlouhé pásy od obzoru k obzoru; nepochybuji, že pokud bych vylezl na kříž Katedrály, mohl bych se jich dotknout...

Zdá se, že nemám hlas v pořádku; všechno pochopitelně zaznamenávám beze slov, ale krk mám paralyzovaný. Mluvím zřetelně? Oni stojí a hledí. „Oni“ - možná je lepší zájmeno „to“. „To“. Vycházejí odněkud z nitra Katedrály. Jak? Polokoulí biostáze? Kriste, jsou v ní díry, koule je zničená! Ale to není možné! Jak já...

Můj Bože.

Katedrála, oni, Mirtonova křivka, Černá vata, co říkal Telesfer, ať mi Ugerzo odpustí, obvinil jsem ho neoprávněně, ano, živokrust, živokrust, *acheiropoieta*, DNA a SJMN, realizační procedury, a všechny Izmiraidy... Kotter Ugerzo také? Záření gamma. Kód. Jazyky kamene.

Katedrála dýchá, natahuje ke mně černé pupeční šňůry. Rozrůstá se. Dosahuje k planetoidám. Ty se blíží v tichých vlnách. Gazma?

Nebe, úděsné, rozpuštěný vesmír. Orientuji se podle rozmazaných stínů. To oni nevstoupili do mého času, ale já do jejich: Katedrály, Vaty.

Rozumíte ještě, co povídám? Pořád obtížněji. Kdyby to šlo na mikrofon, byl bych bez šance, protože pochybuji, že tu zůstal vůbec nějaký vzduch.

A podle oblohy... Pořád dál, pořád pomaleji. Kolik uplynulo dní, než jsem spustil ruku? Těžko. Musím se opřít o oltář. Hromadí se v lodi. Katedrála nás objímá, jsme Katedrálou, součástí tělesa, uměleckého díla. Klid v třepetavých stínech. Jen můj stín od tabernákula se nehýbe.

Čekáme na Architekta.

přeložil Pavel Weigel